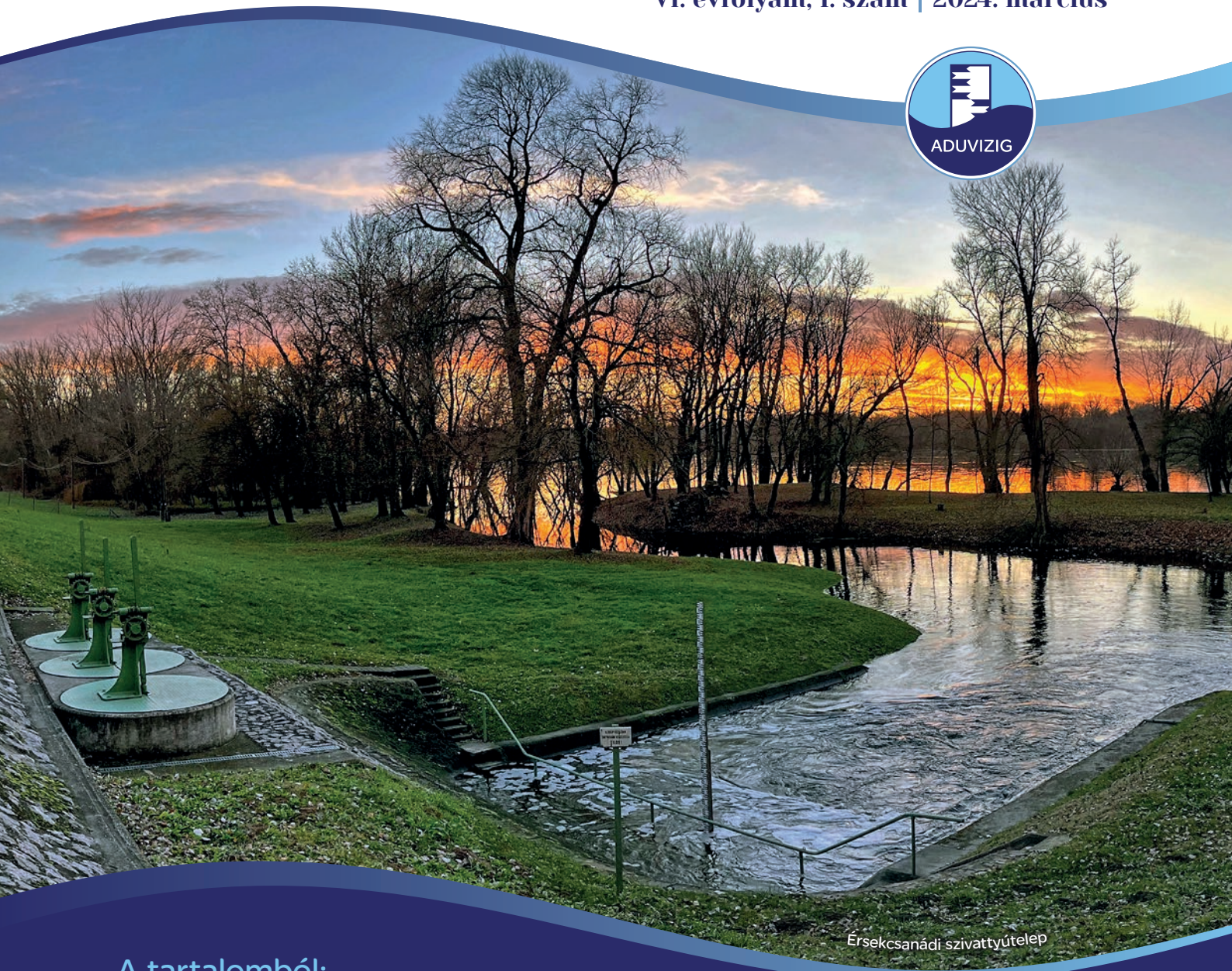

DUNAI HÍRFOLYAM

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság negyedéves kiadványa

VI. évfolyam, 1. szám | 2024. március

Érsekcsanádi szivattyútelep

A tartalomból:

Vízrajzi szakágazati geoportál mint az ágazati geoportál előfutára

Vízhozammérések a Dunán a december végi árhullám idején

Az ADUVIZIG Mintavevő Munkacsoportjának felügyeleti vizsgálata

Vármegyei érték lett az Érsekcsanádi szivattyútelep

Elismerések a Víz Világnapja alkalmából

Interjú Kazy Ákossal (1. rész)

TARTALOM

Víztudomány: Vízrajzi szakágazati geoportál mint az ágazati geoportál előfutára.....	3
Hírek.....	5
Hidrometeorológiai tájékoztató: A 2023. év hidrológiai jellemzése	12
Víz-ügyünk: Vízhozammérések a Dunán a december végi árhullám idején... ..	18
Víz-tükör: Interjú Kazy Ákossal (1. rész).....	20
Tanulunk: 2023. évi beszámoló az oktatásról, továbbképzésről.....	24
Személyi hírek.....	27
Könyvajánló	30
Programajánló	31

Vízrajzi szakágazati geoportál mint az ágazati geoportál előfutára

A technikai fejlődés lehetőségeivel élve, illetve a viszonylag korszerűtlenebb számítógéppel rendelkező kollégák támogatása érdekében igazgatóságunkon igényként merült fel a webtérképek alkalmazása. Mivel a webtérképek terepi munkára is optimalizálhatók, ezért munkatársaink az igazgatóság elérhető releváns térinformatikai állományait akár már telefonról is el tudják érni.

A geoportál felépítésének köszönhetően immár a rendelkezésre álló jó, statikus, de naprakész adatokat használó webtérképek egy webportálba rendezve megtalálhatók, és képesek az ArcMap és az ArcGIS Pro „nézegető” funkcióját kiváltani. Mára szinte valamennyi szakágazat rendelkezik olyan webtérképpel, amely a napi operatív munkát segíti (pl. vagyonekezelői nyilatkozatokhoz szükséges adatok kinyerése vagy ellenőrzése már ezekben is elvégezhető). Ez a geoportál azoknak szól, akik nem végeznek szerkesztést, hanem csak elemezni szeretnék az adott objektum kiterjedését, elhelyezkedését, leíró adatait. Későbbiekben a geoportálon igény szerint több, különböző információk lekérdezésére és kiírására is használható webtérkép is fellelhető lesz.

A portál feltöltéséhez első lépésben a shape fájlok kerültek felhasználásra, melyek a portál szerverére kerültek feltöltésre, és amelyek így statikus adatokként „viselkednek”, azaz tartalmuk automatikusan nem kerül frissítésre. Az adatok frissítése manuálisan történik a követhetőség érdekében. Ezeket az adatokat a későbbiekben – amennyiben lehetséges – SDE-geoadatbázisból kívánjuk publikálni úgy, hogy az adatok ne kerüljenek fel a szerverre, hanem csak azok hivatkozási fájlok „Reference registred data”-ként. Ezáltal kevesebb hely kerülne felhasználásra, illetve így bizonyára könnyebbé válna az adatok frissítése. Az igazgatóság ehhez már rendelkezik egy saját geoadatbázissal, amelynek a neve ADU_Terkep. Ezen az adatbázison a legtöbb releváns adat már fellelhető, és a hozzáférés minden munkatárs számára biztosítható. Fontos megjegyezni, hogy ez az adatbázis csak lokálisan érhető el, tehát azt külső felhasználó nem nyithatja meg. Ennek az adatbázisnak a szerkesztése adatbiztonsági okokból nem engedélyezett, az SDE-geoadatbázist csak a helyi térinformatikus szakember szerkesztheti, hasonlóan az ágazati adatbázisokhoz. Ez azért fontos, hogy az adatok

ne sérülhessenek, és a geoadatbázisba mindig a legfrissebb adatok kerüljenek fel.

Az SDE-geoadatbázishoz hasonlóan az adatok szerkesztése a vízrajzi szakértői portálon sem engedélyezett, hiszen ennél is fennáll az adatbiztonsági kockázat. Továbbá a felület nem szerkeszthető, csak megtekintésre alkalmas, ami a mindennapi munkavégzéshez bőven elegendő. Amennyiben a munkatársaknak további rétegekre lenne szükségük, akkor azt a térinformatikus felé jelzik, és igényeiknek megfelelően a kért rétegek publikálásra kerülnek.

A portál felépítése egy weblaphoz hasonlóan került kialakításra. Ebben nagy segítséget nyújtott, hogy az ADUportál szerkesztői felületén könnyedén létre lehet hozni webhelyet, amelyet saját ízlésünk szerint formálhatunk. Kétféleképpen lehet a webhelyet felépíteni. Az egyik módszer szerinti webhely-kialakítás viszonylag egyszerű: a kívánt oldalt megadott elemekből lehet összeállítani, amihez semmilyen programozási nyelvismeret nem szükséges. A másik megoldás bonyolultabb, hiszen ez esetben a saját magunk által írt HTML-kód segítségével tudjuk az oldal elemeit és annak fejlécet létrehozni. A vízrajzi szakértői portál az utóbbi segítségével készült, összesen 204 sorral. Az így elkészült weboldal fejlécében a következőket találhatjuk: „Kezdőlap”, „Szakág” (ahol 4 szakágazat közül lehet választani legördülő menüvel), „Rólunk” és „Elérhetőség” menüsorok. Az imént említett menüsorokhoz külön aloldalak kerültek kialakításra, amelyek tartalma különböző elemekkel testre szabható. Megjegyzendő, hogy a fejléc mindegyik aloldalnál azonos, de ez a követelmény csak esztétikai kívánalom. Az aloldalak (megfelelő hivatkozások megadásával) egymással összekapcsolásra kerültek, ezáltal gördülékenyen lehet az aloldalak között váltani. Ezek közül a legfontosabbak a „Kezdőlap” és a „Szakág” menüpontok. A „Kezdőlap” felépítése viszonylag egyszerű, hiszen tartalmaz egy rövid leírást, jelen esetben a Vízrajzi Osztályról. Ezt követi az „Webapplikációk és Webtérképek” bekezdés, amely magába foglalja az eddig létrehozott összes webtérképet. (1. ábra) A webtérképek megjelenítése csempék formájában történik. Ezeknél a csempéknél található egy „Mégnez” gomb, amelyre kattintva a portál a megnyitni kívánt webtérképhez navigál, és azt külön lapon megnyitja a böngészőben. A másik fontos menü-

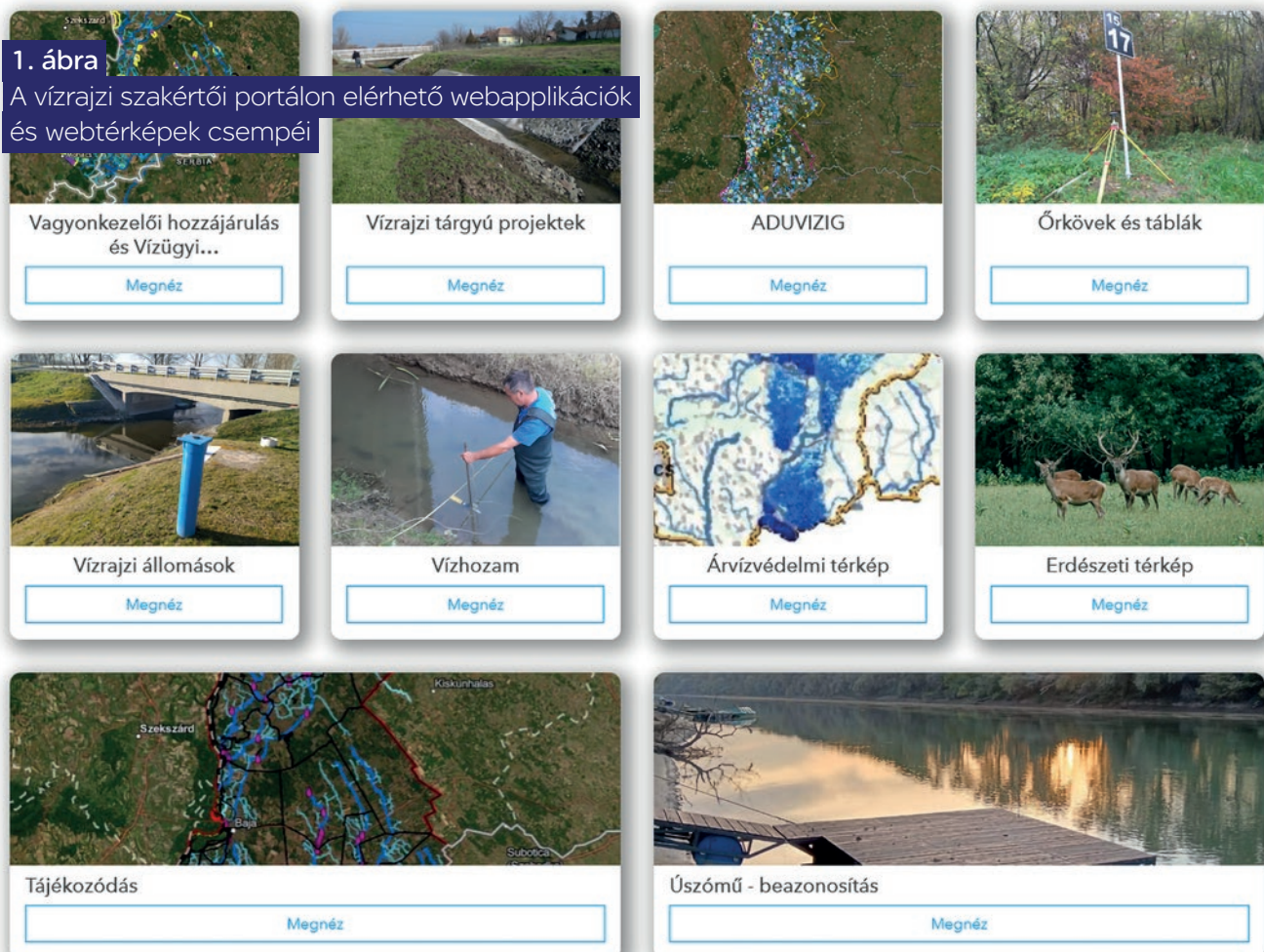
elem a „Szakág”, amely legördülő menüként került kialakításra. Ennél 4 db szakágazat választható (ÁFO – Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály, BŐO – Belvízvédelmi és Öntözési Osztály, VGVO – Vízyűjtő-gazdálkodási és Víziközmű Osztály, VO – Vízrajzi Osztály) releváns leírással, képekkel és alkalmazásokkal. Fontos kiemelni egy webtérképet, amely a „Vagyonkezelői hozzájárulás és Vízügyi objektumazonosítási nyilatkozat támogató” néven található meg. A webtérképen minden olyan réteg megtalálható, amely egy vagyonkezelői hozzájáruláshoz és az ahhoz tartozó vízügyi nyilatkozathoz szükséges (vízbázisok, helyrajzi számok stb.). Ezt a webtérképet létrejötté óta (2023.01.27.) 2082 alkalommal nyitották meg (2024.01.22-vel bezárólag), ami sikerként könyvelhető el. Célkitűzés-ként szerepel továbbí ehhez hasonlóan a munkához hasznos webtérképek létrehozása.

A szakágazati aloldalak teljeskörű feltöltése az idei évi célkitűzések között szerepel, aminek következtében már az úgynevezett „ADUportál” kerülne a „Vízrajzi szakértői portál” helyére. Ehhez mindenképpen szükséges lesz a szakágazatok és szakaszmérnökségek segítségére, hiszen ezek tartalmának bővítése az ő igényeik szerint

történe. Továbbá fontos, hogy munkatársaink használják a portált, hiszen a mindennapi használat során az esetleges hibák könnyebben kiszűrhetők, illetve a használat során bizonyára újabb igények is felmerülhetnek. A portál alkalmas lehet különféle események, projektek, tervek, műtárgyak, fenntartási munkák, úszóművek és vízhasználatok megjelenítésére is. A fenntartási munkáknak egy országos adatbázist magába foglaló webtérképen történő megjelenítésén jelenleg az Országos Vízügyi Főigazgatóság dolgozik. Ebből a webtérképből könnyedén lehetne igazgatósági szintű webtérképet készíteni. A műtárgyak tervezett megjelenítését szemléltető webtérkép alapját képezheti egy meglévő, „Örkövek és táblák” nevű webtérkép. Ennek az a különlegessége, hogy minden egyes elem mögött található egy kép. A képek akkor jelennek meg, amikor rákattintunk egy elemre. Az „Örkövek és táblák” webtérkép fő célja a terepi tájékozódás elősegítése.

Jövőbeni célunk, hogy a vízrajzi szakértői portál igazgatósági szintűvé váljon, ami a tervek szerint az idei évben megvalósulhat.

Szöke Márk | geodéziai és térinformatikai referens, VO

2023. december végi árhullám a Dunán

2023. december végén a Duna magyarországi szakaszán jelentős árhullám vonult le, amely 2024 januárjára is áthúzódott. Az árvíz szokatlan időpontban érkezett, és a Bajánál valaha mért legmagasabb decemberi vízállást is meghaladó tetőző vízszinteket eredményezett. Ennél magasabb vízállások legutóbb 2013 júniusában, a történelmi árvíz idején voltak mérhetőek.

A 2023. decemberi árhullám – levonulásának szokatlan időpontján túl – elsősorban kialakulásának körülményei miatt volt érdekes. Kialakulásában a lehulló eső és az enyhülő időjárás okozta olvadás egyaránt fontos szerepet játszott. Ugyanakkor hangsúlyozni kell, hogy a hozzáfolyás magas mederteltségre érkezett, a 2023. év vége ugyanis kifejezetten csapadékosnak bizonyult, ami miatt a folyam vízhozama novemberben és december közepén is viszonylag magas volt.

A karácsonyt megelőző napokban a Duna felső vízgyűjtőjén hullott csapadékot és a jelentős felszíni vízbevételt ennek megfelelően gyors vízszintemelkedések követték a németországi és osztrák folyószakaszon. Az árhullám a Duna magyarországi szakaszára érve Nagybajcsnál a III. fokot jelentő értéket meghaladó 616 cm-es vízállással tetőzött 2023. december 26-án, az esti órákban.

2023. december 27-én hajnalban az áradás árvízvédelmi készütségi szinteket meghaladó vízállásokkal elérte az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területét is, és az előrejelzések alapján 800 cm-t meghaladó tetőző vízállásokra lehetett számítani a Duna bajai szelvényében. Ennek megfelelően december 27-én 6:00-tól I. fokú árvízvédelmi készütség elrendelése vált szükségessé az igazgatóság kezelésében lévő bal parti, összesen mintegy 130 km-es fővédvonalszakaszokon. Az árvízvédelmi készütség a 03.03. Uszód–solti, 03.02. Baja–foktői és a 03.01. Baja–Margitta-szigeti védelmi szakaszokat érintette.

A védelmi szakaszokon az elrendelt fokozatnak megfelelően nappali figyelőszolgálatot láttak el a védvonalra vezényelt gátőrök, valamint felállt a három védelmi központ is Dunapatajon, Érsekcsanádon és Újmohácson.

A Védelmi Törzs és az Ellátó Törzs az elrendelt fokozatnak megfelelően nappali ügyeletet tartott. Az ügyeletesek ellátták az igazgatóság vízkár-elhárítási szabályzatában rögzített feladatokat, többek között az árvízvédekezési tevékenységek igazgatósági szintű koordinációját.

Az árhullám levonulásával párhuzamosan a vízhozammérések is történtek, amelyet a kollegák az áradó, tetőző és apadó vízjárás állapotokban is elvégeztek a dunai vízhozammérő szelvényeken túl az 55. sz. főút gemenci szakaszán található ártéri hidak esetében is.

Az utolsó árvízvédekezés óta eltelt 10 évben az igazgatóság személyi állománya jelentősen kicserélődött, megfiatalodott. A védekezési tapasztalatokat a kollegák többsége árvízvédelmi gyakorlatokon vagy árvízi segítségnyújtás során szerezte, ezért különös odafigyelést igényelt a feladatok megfelelő szinten történő szakszerű ellátása.

Az elmúlt védekezés bebizonyította, hogy az ADUVIZIG védelmi rendszere és állománya felkészülten várta az előre jelzett árhullámot. A bevezetett és általános intézkedések végrehajtása folyamatos és problémamentes volt. A levonult árhullám során beavatkozást igénylő jelenségek nem alakultak ki. Az észlelt jelenségek jellemzően a mentett oldalon megjelenő fakadóvizek voltak, de az Ebtófoki-csatorna medrében megjelent néhány apró buzgár is. A fakadóvizekkel borított területek mérete az

árhullám emelkedésével növekedett, majd az apadással a jelenségek folyamatos megszűnése volt tapasztalható.

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság működési területéhez tartozó Duna-szakaszon a folyó Dunaföldvárnál 2023. december 28-án éjszaka 22:00-tól, 29-én 7:00-ig 506 cm-rel, Pakson 2023. december 29-én a délelőtti órákban 690 cm-rel tetőzött. Bajánál 2023. december 30-án 16:00-tól 22:00 óráig regisztrálták a tetőző 820 cm-es vízállást, míg Mohácson 2023. december 31-én a reggeli órákban a 808 cm elérése után kezdett apadni a folyó.

A csökkenő vízállásokra és az árvízvédekezési helyzetre való tekintettel a 03.03. sz. Uszód-solti árvízvédelmi szakaszon az I. fokú készütség 2023. december 31-én 18:00-tól megszüntethetővé vált. A vízszintek további csökkenésének köszönhetően a 03.01. sz. Baja-Margitta-szigeti és a 03.02. sz. Bajafoktői árvízvédelmi szakaszokon a készütség megszüntetésére 2024. január 3-án 14:00 órától került sor.

Veréb Dávid | kiemelt műszaki referens, ÁFO

Az ADUVIZIG Mintavevő Munkacsoportjának felügyeleti vizsgálata

A vízügyi igazgatóságokon 2016 óta akkreditált Mintavevő Munkacsoportok működnek közre a vízminőséget érintő feladatok ellátásában. A Nemzeti Akkreditáló Hatóság az akkreditált státusz maximum 5 éves időtartama alatt legalább 3 alkalommal tart felügyeleti vizsgálatot annak ellenőrzésére, hogy a munkacsoport folyamatosan megfelel-e az akkreditálási követelményeknek. A 2021-ben megújításra került akkreditált státusz második felülvizsgálatára 2024. március 8-án került sor az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóságon. A szemlét részben gyakorlati, részben adminisztrációs felkészülés előzi meg, az akkreditált státusz megtartásához elengedhetetlen a mintavételekben, helyszíni mérésekben és mintatartósításban megszerzett jártasság bizonyítása. A hatóságtól érkező szakértők áttekintették a minőségirányítási dokumentációt, illetve a helyszíni mintavétel és mérés ellenőrzése is megtörtént, melyet a bajai szennyvíztisztító

telepen elvégzett szennyvíz mintavétellel mutattak be a kollégák. A NAH szakértői nem találtak hiányosságot, a Mintavevő Munkacsoport hibapont nélkül zárta a felügyeleti vizsgálatot.

Mülbacher Anna | vízminőség-védelmi referens VVGO

Megrongálódott padka javítása

Az ADUVIZIG Bajai Szakasz mérnöksége a 03. 02. számú védelmi szakasz Baja felső és Érsekcsanádi gátörjárásában, a fővédvonal koronáján az időjárás és az intenzív forgalom hatására megrongálódott padkát stabilizálja és állítja helyre. A földmunkákhoz egy Manitou homlokrakodó munkagépet használnak, a stabilizálást (zúzottkő-beépítést) kézi erővel és lapvibrátor segítségével végzik. A helyreállítás szakaszosan történik és várhatóan március végéig tart.

Zsinor András | kiemelt műszaki referens, BSZM

Kollegáink is részt vettek a hordógurításon

Foktő térségében március 14-én megtartották a Duna Aszfalt Zrt. kivitelezésében épülő Kalocsa-Paks Duna-híd hordógurítását. Az építőipari hagyományokat követő eseményre azt követően kerülhetett sor, hogy idén januárban a közel 1 kilométeres építményen teljessé vált a pályalemez. Az eseményen a hordógurítás a három elemből álló építmény bal ártéri hídjáról indult, amely után a mederhíd látogatására is lehetőség nyílt. Az

eseményen elhangzottak szerint régi hagyomány, hogy egy híd elkészültét hordógurítással ünneplik. A hídepítők ugyanis a hagyomány szerint megegyeztek az ördöggel, hogy sikeres legyen az építkezés, viszont az ördög az első átkelő lelkét kérte fizetségül. Emiatt elsőként egy hordót szokás a hídon átgurítani, hogy az felfogja az átkot.

Forrás: magyarepitok.hu

Víz Világnapi előadói ülés

A Víz Világnapja minden évben egy időszakos témára hívja fel a figyelmünket, így idén a "Víz a békéért" jelmondat sürget minket az országokon belüli és országok közötti együttműködésre a nélkülözhetetlen erőforrásunk védelme és megőrzése érdekében. A vizvilagnap.hu hivatalos honlap alapján a 2024-es Víz Világnapjának legfontosabb üzenetei a következők:

- A víz békét teremthet, de olykor konfliktusok forrása is lehet. Ha kevés vagy szennyezett, ha az embernek küzdenie kell a hozzáférésért, komoly feszültségekhez vezethet. Törekedni kell az együttműködésre a víz igazságosabb elosztásáért, hozzájárulva ezzel a béke megteremtéséhez.
- A jólét és a béke a vízen is múlik. Miközben az országok egyre hangsúlyosabban foglalkoznak az éghajlatváltozással, a tömeges migrációval vagy a politikai feszültségekkel, egyre sürgetőbbé válik a vízügyi együttműködések középpontba állítása is.
- A víz kivezethet minket a válságból. A közösségek és országok közötti együttműködést teremtheti meg a víz igazságos elosztása – ezt a célt szolgálják az ENSZ nemzetközi szintű egyezményei és a helyi szintű intézkedések.

A kezdeményezéshez helyi szinten minden évben csatlakozik a Magyar Hidrológiai Társaság Bács-Kiskun vármegyei Területi Szervezete és az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság, amelynek keretében igyekszünk megszólítani a nagyközönséget az óvodásoktól felnőttekig. A március 21-én, Baján tartott előadói ülésen Mándity Milán, az ADUVIZIG műszaki igazgatóhelyettese, az MHT Bács-Kiskun vármegyei Területi Szervezetének elnöke a hallgatóság köszöntését követően megemlítette, hogy világszerte jellemzően a víz minőségi és mennyiségi kérdései okoznak problémát. Igazgatóságunk

működési területének 42%-a ártér, így ennek és a társadalmi igények összehangolása időről időre kihívást jelent.

Ezt a témát fejtegette bővebben Abonyi Csaba, az ADUVIZIG Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztályának osztályvezetője „A folyógazdálkodás aktuális kérdései az Alsó-Duna-völgyben” című előadásában. Kitért az integrált folyógazdálkodás területeire, a társadalmi elvárásokra, valamint a jelentősebb vízgazdálkodási kérdések érdekében tett VGT intézkedésekre. Szakmánkban többek között a hidromorfológiai változásokat vizsgáljuk, mely során a Duna-Dunaföldvártól déli országhatárig tartó szakaszán a vízállástrendek csökkenését és a meder átlagos süllyedését figyelhetjük meg. Az előadó áttekintette a Duna főágán lévő 47 vízlépcsőt és az elmaradt vízlépcsők helyét is.

Dr. Tamás Enikő Anna

Dr. Tamás Enikő Anna, a Nemzeti Közszolgálati Egyetem Víz tudományi Karának egyetemi docense a „Vízállások, vízhozamok és medermorfológia változása az alluviális Duna-szakaszon” című előadással folytatta a témát. A hidrológiai statisztika eszközeivel vizsgálta a Dunaújvárostól Újvidékig tartó közel 300 km hosszú folyam szakaszt. Az elemzés során megállapítást nyert,

hogy a csökkenő vízszint jól mutatja a súlyos folyómeder-eróziós folyamatokat, továbbá a hosszabb árhullámos időszakok számának és a nyári vízhozamoknak a csökkenése a klímaváltozás hatásaira is utal.

Végül Tímár Attila, a Körös-vidéki Vízügyi Igazgatóság Árvízvédelmi és Folyószabályozási Osztályának szakágazati vezetője az „Árvízvédelmi töltések empirikus szivárgás- és mozgásvizsgálata – Nagyminta kísérlet elvégzése” témájú prezentációjával a Békés város települési körtöltésénél végzett kísérletébe nyújtott bepillantást. A nagymintakísérlet célja a töltések tönkremenetelének vizsgálata, a szivárgás útvonalának és kialakulási dinamikájának meghatározása, valamint a szivárgási jelenségek elemzése, értékelése volt. A szivárgáshidraulikai modell felépítésével, a modellezés során kapott eredményekkel a védekezés kritikus helyei is előre jelezhetők. Előadásában érdekes fényképekkel érzékeltette a kísérlet megvalósítása során felmerült váratlan helyzeteket is.

Tímár Attila

A résztvevők kérdéseinek megválaszolását követően Mándity Milán megköszönte a színvonalas előadásokat, és kötetlen formában folytathattak a beszélgetések.

Vida Zsuzsanna | MHT titkár

Vízi világ előadássorozat

A Víz Világnapja alkalmából Vízi világ elnevezésű programunknak köszönhetően közel kétszáz gyermek ismerkedhetett meg a vízzel kapcsolatos kísérletekkel és a mikroszkóp által látható vízi élőlényekkel. Március 19-én a Deák Ferenc-zsilipen fogadtuk a programra jelentkezőket, amelyen külön öröm volt, hogy a Bajától 30 kilométerre fekvő Fajsz településről is érkeztek gyermekek. Március 20-án a sükösdői Magyarok Nagyasszonya Katolikus Általános Iskolában jártunk, a Víz Világnapján március 22-én pedig

a bajai MNÁMK Német Nemzetiségi óvodában zártuk a világnaphoz kapcsolódó bemutatót. A résztvevők nevében is köszönjük a Vízgyűjtő-gazdálkodási és Víziközmű Osztály kollegái, Váradai Zsolt osztályvezető, Holczerné Gáspár Mónika vízminőség-védelmi referens, Mülbacher Anna vízminőség-védelmi referens és Schulcz Gergő vízminőség-védelmi referens áldozatos munkáját.

Rózsa Gyöngyvér | kiemelt funkcionális referens, IJO

Az ADUVIZIG-es gyerekek Víz Világnap alkalmából készített rajzai

Hetyei Benedek | 6 éves

Kancsár Kata Róza | 5 éves

Heberling Jakab | 5 éves

Juhász-Tóth Dalma | 5 éves

Mándity Emma | 5 éves

Vármegyei érték lett az Érsekcsanádi szivattyútelep

Nánai Tamás érsekcsanádi lakos kezdeményezése alapján a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktár Bizottság 2023. november 27-i ülésén vármegyei értéké nyilvánította és felvette a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktárba az „Érsekcsanádi szivattyútelep és környezete” megnevezésű nemzeti értéket.

Rózsa Gyöngyvér | kiemelt funkcionális referens, IJO

BÁCS-KISKUN VÁRMEGYEI ÉRTÉKTÁR BIZOTTSÁG
ELNÖKE

Bt. szám: 3097-9/2023.
C.: Balhalmi Sándor Mária
E-mail: szantoi@bacs-kiskun.hu
Tárgy: Határozat megküldése
Melléklet: 1 darab határozat

Felső Róbert
polgármester úr részére

Érsekcsanád
Dózsa György út 77.
6347

Tisztelt Polgármester Úr!

Örömmel értesítem, hogy Nánai Tamás érsekcsanádi lakos javaslata alapján a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktár Bizottság 2023. november 27-i ülésén vármegyei értéké nyilvánította és felvette a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktárba az „Érsekcsanádi szivattyútelep és környezete” megnevezésű nemzeti értéket.

Mellékelten megküldöm a Bács-Kiskun Vármegyei Értéktár Bizottság határozatát azzal a kéréssel, hogy azt az Érsekcsanádi Települési Értéktár Bizottság részére szíveskedjen továbbítani.

Együttműködését köszönöm.

Kecskemét, 2023. december 5.

Tisztelettel:

Szántó István

Érsekcsanád község		
POLGÁRMESTERI HIVATALA		
Íktatás dátuma: 2024. JAN 02.		
Ügyiratszám:		
Melléklet:	Előszám:	Előadó:
2		

Fotó: Felső Róbert / facebook

Az elmúlt évben ünnepeltük a szivattyútelep fennállásának 125. évfordulóját. Az igazgatóságunk által ez alkalomból összeállított kiadvány korabeli dokumentumokkal és számos régi fotóval illusztrálva mutatja be a telep történetét és emléket állít a létrehozásában és működésében fontos szerepet játszó személyeknek.

A 2023. év hidrológiai jellemzése

1. A Duna vízjárása

A 2022. december végi vízszintemelkedést követően, még az év legvégén a Duna vize utánpótlás hiányában apadni kezdett a folyam bajai szelvényében. A völgyelés január 9-én következett be, 197 cm-es vízállással. Ezt követően a hónap első felében a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőin végbemenő csapadékesemények hatására áradóba fordult a Duna vízjárása, azonban a folyamatot rövid, apadó időszakok szakították meg. Január 29-én, egy kisebb mértékű emelkedés után a Duna vize apadni kezdett.

Február elején a Felső-Duna legfontosabb vízgyűjtőin nagyobb mennyiségű csapadék hullott (a Traun és az Enns vízgyűjtőjén 6 nap alatt mintegy 70 mm, az Inn vízgyűjtőjén 35 mm, az Inn torkolata felett 26 mm), amelynek következtében február 4-én egy árhullám érte el a Duna bajai szelvényét. A tetőzés február 8-án következett be, 345 cm-es vízállással. Ezt követően megfelelő csapadék-utánpótlás hiányában a folyam vízszintje csökkenni kezdett. A hónap második felében jelentős olvadás volt tapasztalható a Duna Nagymaros feletti hóvízkészletében, emiatt február 17-én enyhébb mértékben, majd 20-ától meredeken emelkedő vízszinteket tapasztaltunk. A tetőzés február 24-én következett be, 376 cm-es vízállással. Néhány napos apadást követően a hónap utolsó napján ismét emelkedett némileg a vízszint. Március elején a korábbi időszak csapadékaik hatására kismértékben emelkedett a vízszint a Duna bajai szelvényében. Ezt követően azonban nem érkezett számottevő mennyiségű csapadék a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire, ezért egy héten keresztül apadás volt megfigyelhető. Később lehullott némi csapadék, amelynek hatására a hónap derekán enyhén emelkedő és csökkenő vízszintek voltak jellemzőek. A hónap további részében alig változó, illetve az utolsó napokban a csapadék hatására enyhén emelkedő vízállásokat tapasztaltunk.

Március utolsó napjaiban nagyobb mennyiségű csapadék hullott a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire (néhány nap alatt mintegy 30-40 mm), az ebből származó vízhozamtöbblet április 1-jén érte el a folyam bajai szelvényét, és 6 nap alatt mintegy 120 cm-es vízszintemelkedést okozott. A tetőzés április 6-án következett be, 361 cm-es vízállással. Ezt kö-

vetően azonban hozzáfolyás hiányában apadás volt megfigyelhető néhány napig. Április közepén ismét nagy mennyiségű, két-három nap leforgása alatt 30-70 mm csapadék hullott a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire. A csapadékból származó hozzáfolyás április 16-án érte el a bajai szelvényt, és rövid idő alatt 3 méteres vízállás-emelkedést okozott. A tetőzésre április 16-án került sor, 516 cm-es vízállással. Ezt követően a Duna vize ismét apadóba fordult, és a tendencia kisebb megszakításokkal folytatódott a hónap végéig.

Május elején a Duna bajorországi részvízgyűjtőjére és az Inn folyó vízgyűjtő területére átlagosan mintegy 40-50 mm csapadék hullott, melyet az Alpok magasabban fekvő, hóval borított területeinek olvadása is kísért. Ennek következtében ismét jelentős víztömeg indult el a folyón. A csapadék több hullámban érkezett, ami két árhullámcsúcs kialakulását vonta maga után (az első május 13-án, a második május 15-én érte el a magyarországi Duna-szakaszt). A második árhullám a magyarországi szakaszon ráfutott az elsőre, így Bajánál május 16-án az első árhullám 524 cm-rel bekövetkező tetőzését követően apadás helyett csak rövid stagnálás volt megfigyelhető. Az esti órákban a második árhullám megérkezése okán a vízjárás ismét áradóba fordult. Május 16-án egy mediterrán ciklon további 20-30 mm csapadékot szállított a Duna alpesi részvízgyűjtői fölé, ami a magas mederteltségű folyamra ráfutva további vízszintemelkedést okozott. A hónap harmadik árhulláma május 21-én tetőzött a folyam bajai szelvényében, 655 cm-es vízállással. Ezt követően kevesebb csapadék hullott a Felső-Dunán, a hónap végi apadást csak egyszer szakította meg május 28-án stagnáló, enyhén emelkedő vízjárás.

Júniusban a Duna vízhozama a szokásosnál alacsonyabb volt. A hónap elején apadás volt megfigyelhető. Június 7-től néhány nap erejéig kismértékben emelkedő, majd stagnáló vízállások voltak megfigyelhetők, a legmagasabb érték 354 cm volt. Ezt követően folytatódott az apadás. Június 23-tól ismét megállt a vízszintcsökkenés néhány nap erejéig, és a vízszintek emelkedni kezdtek, ebben az időszakban a legmagasabb érték 244 cm volt. A hónap legvégén a folyam ismét apadóba fordult.

Július túlnyomó részében a vízállások többnyire csökkenő tendenciát vettek fel, amelyet időnként átmenetileg megszakított a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire lehullott csapadékból származó vízhozamtöbblet. Július közepén nagyobb mennyiségű eső hullott, ami a bajai szelvénybe érve mintegy 60 cm-es vízszint-emelkedést eredményezett, majd ezt követően néhány nap alatt a július eleji szintre apadt a folyam. A hónap utolsó napjaiban ismét emelkedni kezdett a vízállás, a hozzáfolyás hatására csaknem 90 cm-es vízszintemelkedés volt megfigyelhető, ezt követően a folyam lassú apadásba kezdett.

Július végén átlagosan 24-29 mm csapadék hullott a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőin. Augusztus 2-án a Duna bajai szelvényében megkezdődött a vízállások emelkedése. Ezt követően augusztus első napjaiban még több csapadék hullott a Felső-Dunán: a Traun és az Enns vízgyűjtőterületén 6 nap alatt 113 mm-t észleltek. A nagy mennyiségű csapadék hatására augusztus 6-tól intenzívebben emelkedett a Duna vízállása a bajai szelvényben, majd a tetőzésre augusztus 10-11-én, az éjszakai, illetve hajnali órákban került sor, 518 cm-es vízállással. A következő mintegy két napban előbb néhány centimétert apadt, majd 507 cm-ig emelkedett a vízállás, ezt követően folytatódott az apadás. Augusztus 19-én az érkező, kis mennyiségű vízhozamutánpótlás hatására átmeneti stagnálás volt megfigyelhető, majd ismét folytatódott az apadás. A völgyelésre augusztus 27-én került sor, 169 cm-es vízállással. Augusztus végén ismét számottevő mennyiségű csapadék hullott a Felső-Dunán (mintegy 83-121 mm), ezért a folyó vízjárása ismét áradóba fordult, és néhány nap alatt hozzávetőlegesen 150 cm-t emelkedett (augusztus 31-én az éjszakai órákban már 317 cm-es volt a vízállás). A tetőzésre szeptember 3-án került sor, 584 cm-es vízállással. Ezt követően hosszabb, elnyújtott apadás vette kezdetét, amelyet csak néhány centiméteres tartományban történő ingadozások szakítottak meg. Szeptember 30-án a vízállás 141 cm volt.

Az apadó tendencia októberben is folytatódott. A Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőin szeptember második felétől kezdve csak kis mennyiségű csapadék hullott, az idő jelentős részében közel csapadékmentes volt az időjárás. A völgyelésre a folyam bajai szelvényében október 20-án, az esti órákban került sor, 51 cm-es víz-

állással. Ugyanebben az időszakban, két nap erejéig (október 19-20-án) a Duna vízhozama 1000 m³/s alá csökkent. Megjegyzendő, hogy a bajai szelvényben a valaha mért legkisebb vízállás (LKV) 27 cm volt, amelyet 2018. október 27-én észleltünk, tehát az októberben mért alacsony vízszint is 24 cm-rel magasabb volt a mindenkori minimumnál. Október második felében ismét nagyobb mennyiségű csapadék hullott a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire (6 nap alatt mintegy 28-55 mm), ezért október 20-a után lassú emelkedés volt megfigyelhető a bajai szelvény vízállásaiban.

November első hetében még lassú ütemű áradás volt tapasztalható a folyam bajai szelvényében. Ebben az időszakban a legmagasabb vízállást, 307 cm-t, november 9-én észleltük. Ezt követően nem érkezett számottevő hozzáfolyás, és néhány napig apadás volt megfigyelhető. November első felében nagy mennyiségű csapadék hullott a Felső-Dunán, egyes területeken akár a 150 mm-t is meghaladta a kétheti csapadékösszeg. Az esőzésekből származó hozzáfolyás november 16-án érte el a Duna bajai szelvényét, és három nap alatt mintegy kétméteres vízszintemelkedést okozott. Ezt követően 24 órán keresztül csak néhány centimétert emelkedett a vízállás, majd az áradás folytatódott, néhány nap alatt további 60 cm-t emelkedtek a vízszintek a bajai szelvényben. A tetőzésre november 23-án, az éjjeli órákban került sor, 594 cm-es vízállással, ezt követően a hónap végéig lassú apadás volt megfigyelhető a folyamon.

Decemberben két árhullám is elérte a Duna bajai szelvényét, az utóbbi miatt I. fokú árvízvédelmi készültség kihirdetése vált szükségessé. Az első árhullám december 12-én érte el a folyam bajai szelvényét. Az ezt megelőző 6 napban a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire 24-28 mm csapadék hullott, ezen kívül a felmelegedő időjárás hatására a Duna Nagymaros feletti vízgyűjtő területén jelentős hóolvadás ment végbe (ráadásul a hóban tárolt vízkészlet mennyisége december elején a sokéves maximum értékét is meghaladta). A csapadékból és az olvadásból származó vízhozamtöbblet a már egyébként is magas mederteltségű folyamra érkezett, emiatt idézett elő magasabb vízszinteket. Az árhullám tetőzésére a bajai szelvényben december 18-án, a délutáni és az esti órákban került sor, 700 cm-es vízállással. Ezt követően a folyam néhány napig apadt, a völgyelés december 23-án következett be, 543 cm-rel.

Még az első árhullám levonulása idején ismét nagyobb mennyiségű csapadék hullott a Felső-Duna fontosabb vízgyűjtőire: a december 23-át megelőző 6 napban az Inn torkolata felett mintegy 36 mm, az Inn vízgyűjtőjén 46 mm, a Traun és az Enns vízgyűjtőin 63 mm csapadék érkezett. Emellett ismét nagyobb mennyiségű hó olvadt el a Nagymaros feletti vízgyűjtőn, és ez a két tényező a korábbinál is jelentősebb árhullám levonulását eredményezte. Intenzív csapadék hullott a Vág vízgyűjtőjén is, a folyó napokon át mintegy 700-800 m³/s vízhozammal táplálta az árhullámot (összehasonlítás végett, a Dunán általunk mért legnagyobb vízhozam az árhullám ideje alatt 6472 m³/s volt).

Az érkező víztömeg a korábbi árhullám miatt még magasabb mederteltségű folyamra futott rá. Néhány nap alatt a vízállás a bajai szelvényben több métert is megemelkedett: a 700 cm-es vízállást december 26-án, az esti órákban érte el, így december 27-én elrendelésre került az I. fokú árvízvédelmi készültség. A következő napokban tovább emelkedett a vízszint, a tetőzésre pedig december 30-án, a késő esti órákban került sor, 820 cm-es vízállással. A tetőzést követően megkezdődött az elnyújtott, lassú ütemű apadás.

A decemberi második árhullám jelentőségét tovább fokozza, hogy a 2013-as, a bajai szelvényben a legmagasabb észlelt vízszinttel tetőző árvíz óta először vonult le a bajai vízmércén 800 cm-t meghaladó, jelentős áradás a Dunán.

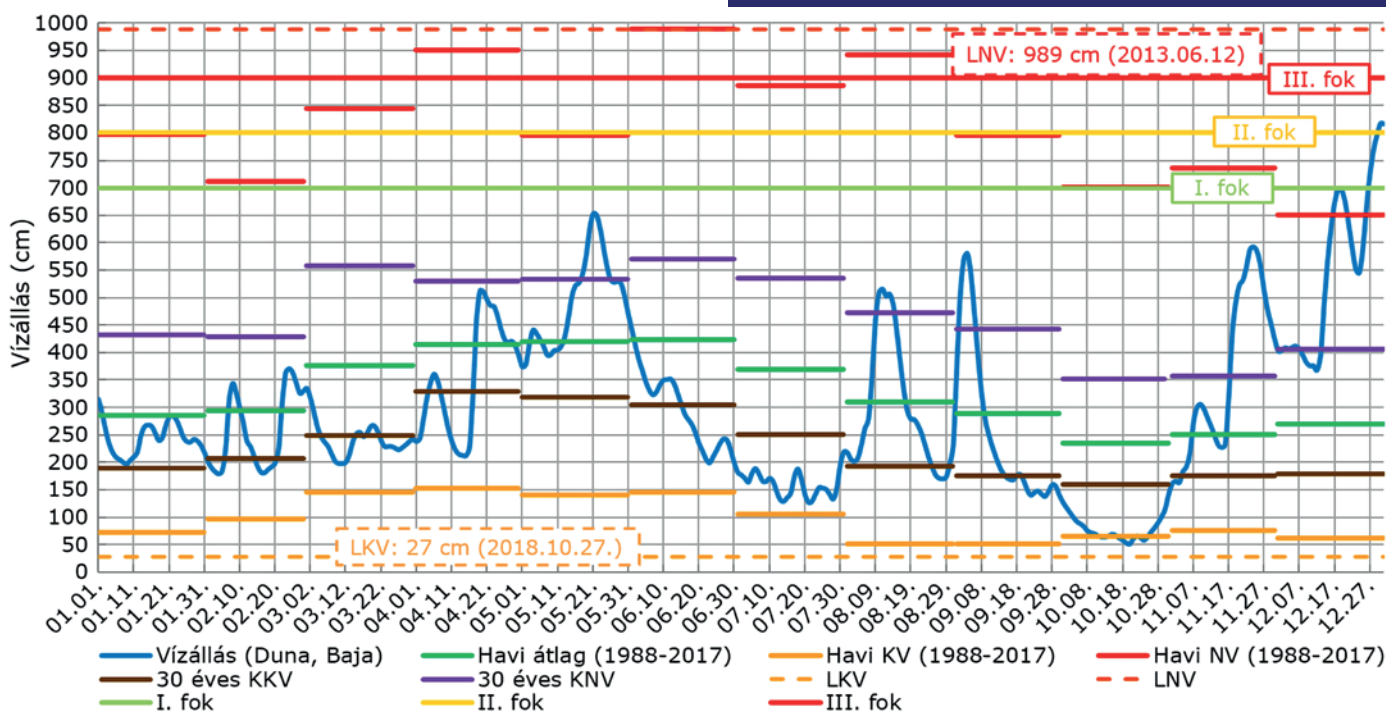
(1. ábra)

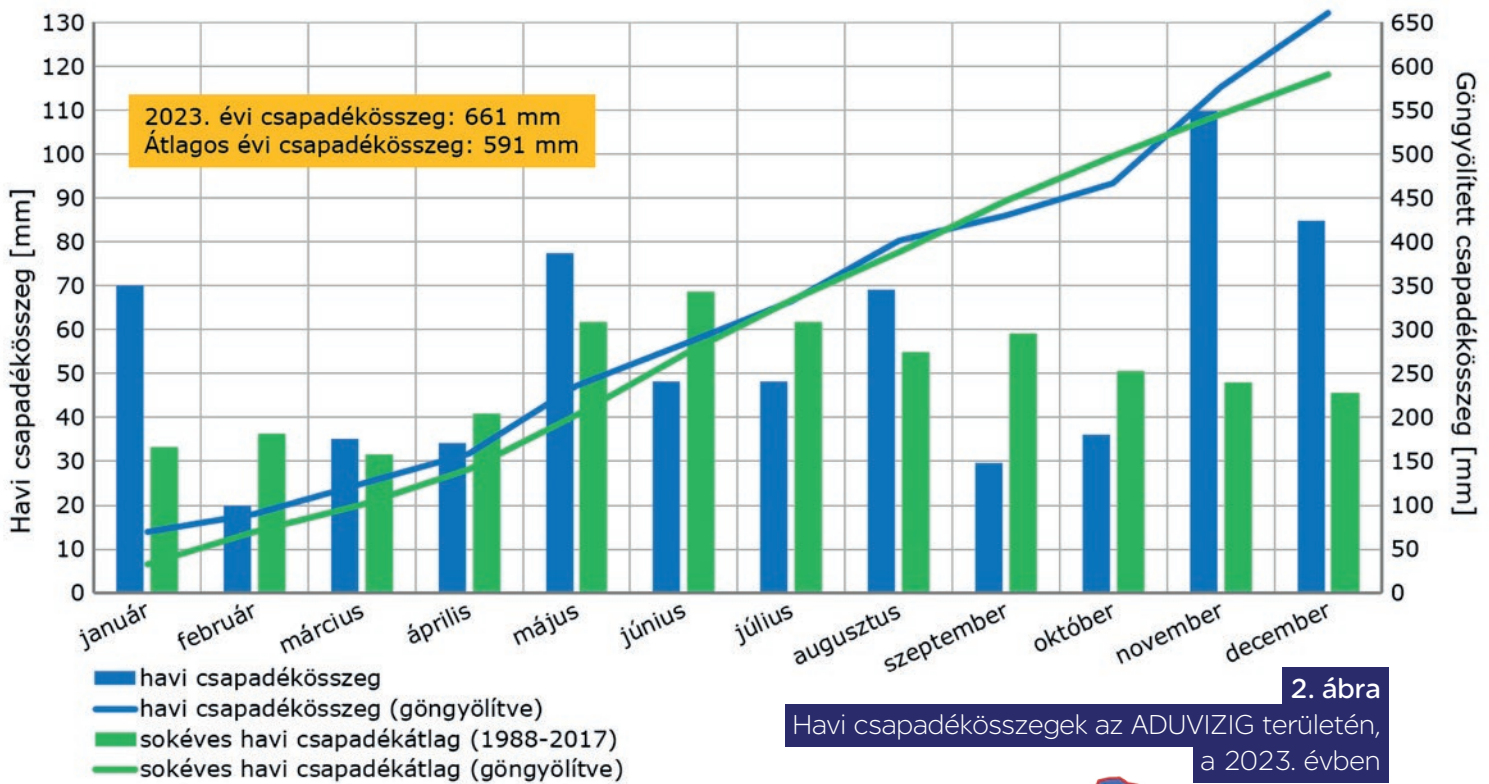
2. Hidrometeorológiai helyzet az ADUVIZIG területén

A 2023. év januárja kiemelkedően csapadékosnak bizonyult, 1901 óta az idei volt a 9. legcsapadékosabb első hónap, emiatt az év jelentős csapadéktöbblettel indult. Ezzel szemben februárban mindössze az olyankor szokásos mennyiség fele hullott. A márciusban és áprilisban érkezett csapadék csak kis mértékben tért el az olyankor megszokott mennyiségektől. Májusban ismét az átlagosnál több eső esett, csak május 11. és 18. között a hónapra jellemző csapadékösszeg is lehullott a térségben. Júniusban ugyan több alkalommal is előfordultak nagyobb csapadékesemények, ezek azonban lokális jellegűek voltak (például június 6-án a HungaroMet Baja-Csávoly állomásán 111 mm csapadékot észleltek, míg akár más bajai meteorológiai állomásokon is csak ennek töredékét), ezért a teljes működési területen átlagosan mégis kevesebb csapadék hullott, mint az ilyenkor megszokott. Júliusban hasonló állapotok voltak jellemzőek: míg egyes térségekben kiemelkedő volt a havi csapadékösszeg (például Érsekcsanádön július 1-jén 73,5 mm hullott, a teljes hónapban pedig 118,7 mm), addig a többi területen mindössze a töredéke, így átlagosan ismét kevesebb csapadék érkezett a szokásosnál. Augusztusban több alkalommal fordultak elő jelentős csapadékesemények, a hónap közepén többfelé is extrém mennyiségű, akár 60-80 mm-t is meghaladó

1. ábra

A Duna vízjárása a bajai szelvényben, a 2023. évben

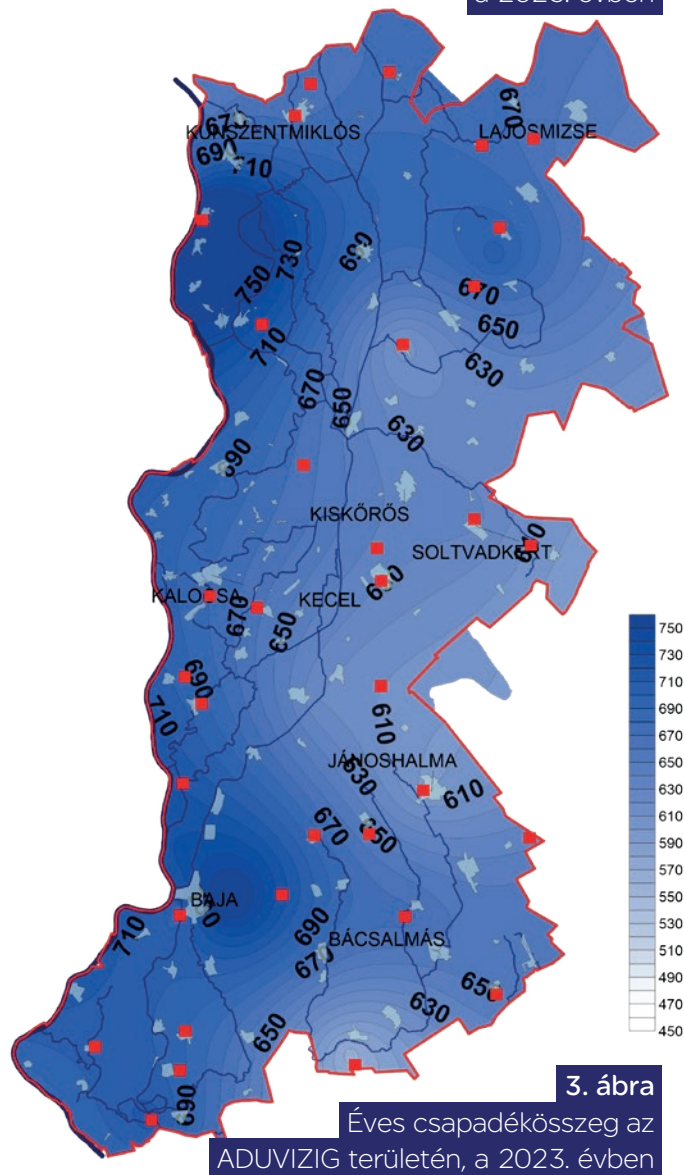

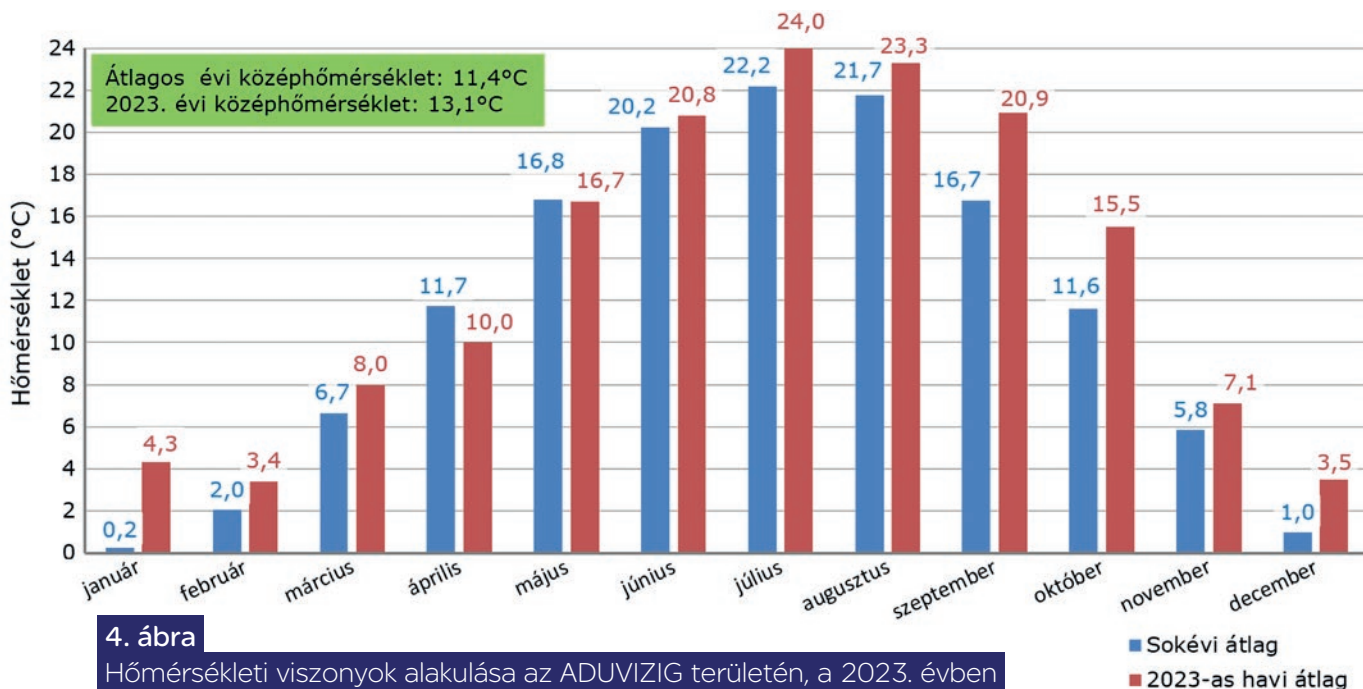

napi csapadékösszeget is mértünk, és a hónapban átlagosan is a jellemzőnél több csapadék hullott. Szeptemberben az ilyenkor szokásosnál lényegesen kevesebb csapadékot észleltünk, a hónap első felében gyakorlatilag nem volt eső. Októberben folytatódott a csapadékszegény időjárás. Ezt követően, novemberben viszont több alkalommal is előfordultak nagyobb, elhúzódó csapadékesemények, összességében több mint kétszerese esett az olyankor szokásosnak. A hónap a 12. legcsapadékosabb november volt 1901 óta. December első felében hosszabb, csapadékos időszak alakult ki, helyenként 20 vagy akár 25 mm-t is meghaladó napi csapadékösszeggel. December 6. és 12. között többféle is hótakaró képződött. A legtöbb csapadék ugyan a hónap első felében hullott, azonban december második felében is előfordultak többnapos csapadékesemények.

2023-ban a legnagyobb napi csapadékösszeget, 80,2 mm-t, augusztus 8-án, Kunbaján észleltük. A legnagyobb havi csapadékösszeg 138,8 mm volt, amit Dunavecseán regisztráltunk. Külön érdemes megemlíteni, hogy a legtöbb csapadék az évben, (838,6 mm) ugyancsak Dunavecseán esett, míg a legkevesebbet, 596 mm-t Jánosalmán regisztráltuk. (2. ábra)

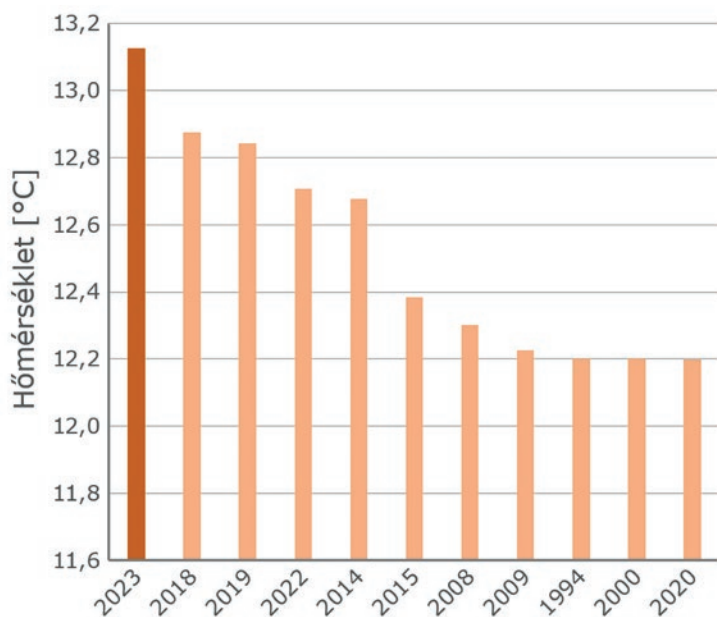
A 2023. év végére csapadéktöbblet alakult ki: az éves csapadékösszeg területi átlagban 661 mm-re adódott, ami 70 mm-rel több a sokéves átlagnál. (3. ábra)

Az ADUVIZIG területén 1939 óta történik a hőmérsékletek észlelése. Idén több havi középhőmérséklet is előkelő helyen végzett a legmagasabb havi átlagok listáján: január a harmadik, július a negyedik, augusztus a tizenegyedik, szeptember pedig a második legmelegebb volt a mérések kezdete óta. Az idei októberben 1939 óta a legmagasabb e havi hőmérsékletet észleltük. A 2023. évben a legmagasabb napi hőmérsékletet, 38,6 °C-ot, augusztus 26-án, Kecel állomáson mértük. A legalacsonyabb reggeli hőmérsékletet, -11,2 °C-ot, február 10-én, Kunbaracson észleltük.

A tavalyi év globálisan és hazai szinten is az egyik legmelegebb volt (forrás: HungaroMet), és természetesen az ADUVIZIG-en is a legmagasabb éves középhőmérséklet (13,1 °C) alakult ki a mérések kezdete óta. (4-5. ábra) Az év során – a bajai meteorológiai állomás adatai alapján – a 2023. évi hőségnapok ($T_{max} \geq 30 \text{ °C}$) száma összesen 40, zord nap ($T_{min} < -10 \text{ °C}$) nem fordult elő. A 2023-as évben mindössze két olyan hónap adódott, amikor a havi középhőmérséklet alacsonyabbnak bizonyult a sokéves átlagnál: az április és a május. A többi hónap átlagosan 2,3 °C-kal melegebben alakult a megszokottnál. A sokéves értékhez képest a szeptemberi középhőmérséklet volt a legmagasabb, 4,2 °C-kal haladta meg az átlagot.

5. ábra
 Legmagasabb évi középhőmérsékletek az ADUVIZIG területén (1939-2023)

3. Talajvízviszonyok

A 2022. év vége az átlagosnál csapadékosabbnak bizonyult, aminek eredményeképpen 2023 elején egyértelműen levonható volt a következtetés, hogy a talajvízviszonyok alakulása szempontjából „kettészakadt” az igazgatóság működési területe. Az egyébként is stabil talajvízkészlettel jellemezhető Alsó-Duna-völgyben tovább emelkedett a talajvízszint (helyenként néhány hónap alatt akár másfél méterrel is), miközben az amúgy is vízhiánnyal küszködő homokhátsági területeken (ahol a talajvíz és a felszíni csapadék közötti kapcsolat a mélyre húzódó víztükör miatt már megszűnt) stagnálás vagy további csökkenés volt tapasztalható. Egyes területeken, például Kunszentmiklós

térségében a sokéves maximumérték fölé is kúszott a talajvízszint. A nagyobb mélységű kutak idősorát megvizsgálva az is megállapítható, hogy a mélyebb rétegekben nem jellemző a vízjárás megváltozása, azaz a lehulló csapadék nem tud eljutni a talaj mélyebb rétegeibe.

A kiemelkedően csapadékos január után a február az átlagosnál szárazabbnak bizonyult. Ennek következtében a korábbi időszakra jellemző talajvízszint-emelkedés is megtorpant, több helyen stagnált vagy már csökkenni kezdett a vízállás.

Az átlagosan csapadékos március következtében a talajvízszintek többnyire stagnáló, míg egyes térségekben (pl. Katymár, Ladánybene) emelkedő tendenciát követtek. Áprilisban az átlagosnál kevesebb eső hullott, ugyanakkor ennek jelentős része egyszerre, április 24-én érkezett. A hirtelen lehulló nagy mennyiségű eső és az elmúlt időszak csapadékosabb időjárásának következtében a talajvízszintek több területen megemelkedtek (pl. Uszód térségében), vagy a korábbi csökkenéssel ellentétben stagnálni kezdtek. Azokban a térségekben, ahol eddig is jelentős mértékben alacsonyabbak voltak a talajvízszintek a sokéves átlagértéknél, a különbség tovább nőtt (pl. Borota, Kéleshalom térségében). Májusban az átlagosnál több eső hullott, ezért ismét megfigyelhető volt a talajvízszintek hirtelen megemelkedése.

Júniusban az igazgatóság területének túlnyomó részén az átlagosnál kevesebb csapadék hullott. Lokális zivatarokból származó, nagyobb mennyiségű csapadékösszeg csak kis területen volt mérhető, így összességében a lehullott csapadék nem volt elegendő ahhoz, hogy megemelje a térségben észlelt talajvízszinteket, a legtöbb állomáson tovább folytatódott a csökkenő tendencia. Júliusban az igazgatóság területén nem hullott elegendő csapadék a talajvízszintek megtartásához, így a legtöbb térségben meredeken csökkenő talajvízszintek voltak megfigyelhetők. Augusztusban néhány területen (pl. Uszód térségében) átmenetileg megemelkedett ugyan a talajvízszint, de az állapot nem bizonyult tartósnak. Szeptemberben és októberben az igazgatóság működési területén kis mennyiségű csapadék hullott, amely nem volt elegendő a talajvízszintek fenntartásához, így a legtöbb térségben meredeken csökkenő talajvízszintek alakultak ki. Novemberben és decemberben ezzel szemben az ilyenkor megszokottnál jelentősen több csapadék hullott, ennek következtében a legtöbb térségben emelkedtek a talajvízszintek.

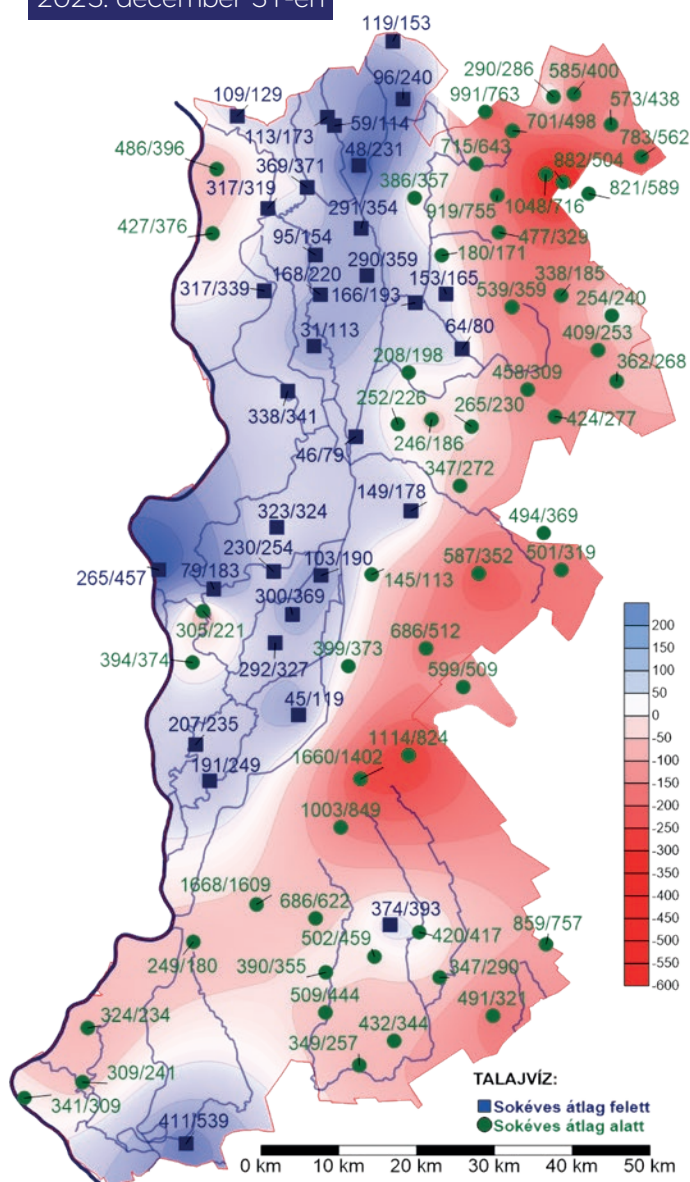
2023 végén az átlagostól jelentősen elmaradó vízszinteket az Illancs nyugati részén, továbbá a Kiskunsági-homokhát északkeleti részén, valamint Kunbaja, és Kéleshalom térségében regisztráltunk. Az átlagos értékeket meghaladó vízszintek Kunpeszér–Sükösd vonalában, valamint Uszód és Hercegszántó térségében voltak észlelhetők.

A 2023. év végére az előző évi értékekhez képest a talajvízszintek a legtöbb térségben jelentősen megváltoztak. Megfigyelhető, hogy az igazgatóság középső, illetve nyugati részén a vízszintek jellemzően emelkedtek, a Dunához közeledve egyre nagyobb mértékben, viszont keleten a talajvízszintek csökkentek év végére az év eleji értékekhez képest. (6. ábra)

Horváth Kamilla | kiemelt műszaki referens, VO

6. ábra

Talajvízviszonyok az ADUVIZIG területén
2023. december 31-én

Vízhozammérések a Dunán a december végi árhullám idején

Az Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság kezelésébe tartozó Duna-szakaszon 2023. december 27-én I. fokú árvízvédelmi készültség került elrendelésre a Dunán kialakult jelentős árhullám miatt. A tekintélyes víztöbblet levonulása alatt az ADUVIZIG Vízrajzi Osztálya vízhozamméréseket hajtott végre a folyamon. A magas vízszintek idején végzett mérések azért voltak kiemelten fontosak, hogy a ritkán előforduló nagyvízi vízállástományban is rendelkezünk megbízható mérési adatokkal. A Duna főmedrének vízhozamméréseit egy mérőcsoport hajtotta végre, Geszthelyi Norbert mérésvezető, valamint Barta Balázs és Szőke Balázs mérősegédek részvételével. A méréseket a csónak oldalára rögzített Teledyne RiverRay hordozható ADCP-műszerrel végezték a szakemberek, akiknek a mérési napokon enyhe, napos, a munkavégzéshez ideális időjáráshoz volt szerencsésük. Ez alól kivételt képez a december 29-i tetőzésekori mérőnap, amikor gyenge déli szél kellemetlenkedett.

ADCP-műszer

A mérések a következőképpen oszlottak meg: áradó ági vízhozammérés történt december 27-én Dunaújváros, Paks és Dombori, majd 28-án Baja, Dunaszekcső és Mohács szelvényekben. A tetőző vízhozamok mérését 29-én és 30-án végezték a kollégák. Apadó ági mérésekre 2024. január 3-án és 4-én került sor.

A tetőzések közeli vízhozamok az alábbiak szerint alakultak:

Mérési szelvény	Vízhozam [m ³ /s]	Mérés dátuma, középideje
Dunaújváros	6473	2023.12.29. 9:02
Paks	6445	2023.12.29. 11:15
Dombori	6372	2023.12.29. 13:34
Baja	6130	2023.12.30. 8:09
Dunaszekcső	5981	2023.12.30. 10:20
Mohács	6038	2023.12.30. 12:01

A mérések középidejét figyelembe véve megállapítható, hogy Dunaújvárosnál már a vízállás tetőzése után történt a mérés, Paksnál és Domborinál éppen a tetőzés vízszintjének közelében, míg másnap Bajánál még éppen áradó ágban, bár a vízállás már csak 2 cm-t emelkedett a mérés idején észlelt vízszinthez képest. Dunaszekcső és Paks mérését ugyanezen a napon szintén még áradó ágban végezték.

A bajai szelvény mérésével egyidejűleg minden alkalommal megtörtént a gemenci hullámtér fő átfolyási szelvényeinek mérése is. Ezek a szelvények az 55-ös számú főút mellett találhatóak. A teljes bajai vízhozam a főmeder, valamint ezen hullámtéri szelvények vízhozamainak összegéből adódott.

A Dunaszekcsőn és Mohácson december 30-án mért kisebb vízhozamértékek mögött a gemenci hullámtérben tározódott víz hatása állhat. Az itt szétterülő víz áramlása lelassult, a lefolyást pedig a terep érdekessége tovább nehezítette. Emiatt a bajai tetőzés és az apadás is elhúzódott. Baja és Dunaszekcső között a vízszínesés növekedett az apadás napjaiban, ami szintén a hullámtér vízvisszatartó hatására utal.

A mérési eredményeket a vízhozamnyilvántartó állomásokhoz tartozó aktuális vízhozamgörbével összevetve azt látjuk, hogy a mostani áradáskor és tetőzéskor mért eredmények jobbra magasabb vízhozamértékeket mutatnak, mint a görbe alapján számított vízhozamok.

Az elmúlt kb. 20 év vízhozamgörbéit vizsgálva folyamatos „ellapulás” figyelhető meg az igazgatóság mind a hat vízhozamösszefüggéssel rendelkező állomásán. Ez azt jelenti, hogy ugyanazon vízszintekhez évről évre nagyobb szállított vízmennyiségek tartoznak. Az eltérések a medermélyülésre vezethetők vissza, a főmeder vízszállító képessége összességében tehát kedvező irányban változik.

A tárgyi árvízi mérések eredményeinek vízhozamösszefüggéstől való eltérése az igaz-

gatóság hat vízhozamnyilvántartó szelvénye közül három állomáson mutatható ki egyértelműen. Ezek a bajai, dunaszekcsői és mohácsi szelvény. Az ezeken a helyeken mért értékek szinte mindegyike (kivéve egy alkalommal Bajánál, apadó ág mérésekor) a GPS-korrektió segítségével bizonyult megfelelőnek. Ez azt jelenti, hogy ezeken a szakaszokon sokkal intenzívebb a medermozgás, amiből arra következtethetünk, hogy itt a meder anyaga kevésbé konzisztens, tehát jelentősebb a meder mélyülése. Ez egybevág azzal, hogy ez a három szelvény az, amely esetében a mérési eredmények egyértelműen a vízhozamgörbe alá esnek, tehát ugyanahhoz a vízszinthez nagyobb vízhozamérték tartozik.

Dunaújváros, Paks és Dombori esetében az összefüggéstől való eltérés nem jelentős, vagy pontosnak nevezhető illeszkedést mutat. Ezekben a szelvényekben szinte kivétel nélkül a „mederkövetés” mérési mód adta a megfelelő eredményt, tehát a mederanyag szilárd, a medermozgás nem számottevő.

Szőke Balázs | vízrajzi ügyintéző, VO

Interjú Kazy Ákossal (1. rész)

Kazy Ákos nevével sokszor találkoztam munkám során, de a névhez arcot ezidáig kapcsolni nem tudtam. Hirtelen ötlettől vezérelve kerestük fel acélból, hogy legyen szereplője újságunk Víz-tükör rovatának, amelyet örömmel fogadott. Nagyon jó hangulatú beszélgetésnek lehettem részese, amelynek kérdezője Telkes Róbert igazgató úr volt. Interjúalanyunk személyében egy jó kedélyű embert ismerhettem meg, aki a mai napig jó szívvel emlékszik vissza a vízügyes évekre.

Hetvenegy éve horgászom a Dunán, jelenleg 75 éves vagyok. Négyéves koromban már horgásztam. Uszódon laktunk, anyám, apám ott volt tanító. Gyerekkoromban az volt a szórakozásunk, hogy biciklire ültünk, fél négykor jött a hajó felfelé, fél hétkor lefelé, mind a kettőt letekertük. Csak azért mentünk ki, hogy megnézzük a személyhajót.

Ez volt az a hajó volt, ami Bajára jött?

Igen, Bajáról ment felfelé Budapestre és Uszódon is kikötött.

Tudom, hogy volt ilyen, mivel nagyszüleim emlegették, hogy Csanádon kikötött és ezzel a hajóval mentek fel a kofák régen Pestre, majd másnap jöttek vissza, amikor már eladták a terményt.

Igen, éjjelre ért fel a hajó, akkor még nem volt busz.

Te is jártál fel ezzel a hajóval?

Igen, mentünk sokszor, évente kb. kétszer-háromszor. Rokonok éltek Pesten ez volt a legegyszerűbb dolog. Reggel indult a hajó Mohácsról, végig sorban kikötött, a kofák bepakoltak, volt olyan hely, ahol órákat állt mire behordták a matrózok a befont kosaras, vászonnal letakart árut. Előfordult, hogy a járat annyit késett, hogy a lefelé és a felfelé menő két hajó összetalálkozott Uszódnál.

Általában éjjelre felért Budapestre és reggel hatig kellett elhagyni a hajót. Volt rajta fizetős kabin, egyesek ott, mások a fedélzeten aludtak. A kofák őrizték az árujukat. Étterem is működött a hajón, mindig volt hideg sör. Emlékszem, rendszerint kaptam egy pikoló sört édesapámtól. Én mindig a gépház lánckorlátján könyököltem, a gőzgépet néztem.

Deák Ferencz lapátkerekes gőzhajó

Akkor már előbújt belőled a gépész.

Technikai csoda volt számomra a gőzgép és a ma napig is az.

Mondhatjuk azt, hogy ez a hajó volt az, ami a gépészet irányába elvitt?

Mindig hajós akartam lenni, de nem jött össze, és lett belőlem gépész.

Miért nem jött össze a hajós hivatás?

Akkor a Stetkó Karcsi bácsi volt Uszódon a hajóállomás-főnök, aki engem mindig protezsált, aztán a Karcsi bácsi meghalt, és ez szépen lassan abbamaradt. Elkerültünk 1963-ban Uszódról, elmentünk Keszthely mellé egy faluba, ott kapott apám iskolaigazgatói állást. Amíg középiskolás voltam, abban a négy évben kimaradt a dunai horgászat, de a Balatonra rendszeresen lejártam.

A középiskola kiválasztása úgy zajlott, hogy apám azt mondta: „Veszprémben, a Lovassyban indul egy mezőgépész szak, oda fogsz menni.” Nem volt apelláta. Akkoriban nem volt divat, hogy a gyereket megkérdezzék, hova szeretne menni, ez abban az időben elképzelhetetlen volt. Apám megmondta mi lesz belőlem.

Majd visszakerültünk Kéleshalmára, az összevont osztályú iskolában anyám tanította az alsó négyet, apám a felső négyet. Volt olyan gyerek, aki 1 km-ről, és olyan is, aki 13 km-ről járt gyalog iskolába. Nem nyafogott, télen térdig érő hóban jött és előbb érkezett, mint a közelebb lakók. Nagyon jó tanulási környezet volt, kedves, jó emberekkel. Még most is nosztalgiával gondolok vissza. Sokat járok Halasra, közbe kerülök egyet Kéleshalmára. Múltkor elvittem magammal az idősebbik fiamat, kérdeztem tőle: „Emlékszel?” Nem, ő nem emlékszik. „Na akkor figyelj, mesélek!”

Tehát egy év után visszakerültünk Kéleshalmára, persze én az iskolát nem hagytam ott, kollégiumban laktam. 1967 júniusában érettségiztem. A veszprémi iskoláról annyit kell tudni, hogy valamikor piarista gimnázium volt. Sok tanárunk még a piarista időkből maradt. Fenn a várban volt az épület. Ma is minden évben elmegyek és megnézem, május 19-én volt az érettségi találkozónk. Olyan hangulata volt annak az iskolának, az épületnek és a tanárok is olyan szinten bántak velünk, hogy még ma is megemlegetjük. Emberszámba vettek bennünket, egyénileg foglalkoztak velünk, pedig öt osztály volt tagozatonként. Nagyon sokan tanultunk ott. Szerintem magasabb képzést kaptunk, mint bárki más. Akkor is az ország második legjobb gimnáziuma volt. A matematikatanár az mondta, hogy aki nála kettessel végez, az máshol négyes-ötöst kap. Ennek akkor lett bizonyítéka, amikor másodképzésre jártam a Tóth Kálmánba (ma a bajai Szent László ÁMK), felnőttek voltunk, Pécsről, Sásdról is voltak tanulók, és ha valamit ki kellett számolni akkor mindenki nézett rám, mert én mindig tudtam a megoldást. Mondtam nekik: „Mit néztek? Ezt így kell csinálni!” Mire a srác: „Jó-jó, te biztos ötös voltál matekból.” Mire én: „Légy erős, harmadik végén megbuktam matekból, és kettesre érettségiztem. De ez olyan ézszerű.” És ez még a mai napig is visszaköszön. A tanár úr 94 éves korában halt meg. Én még találkoztam vele 90 éves korában, nagyon kedves ember volt. Ha nem értetted, képes volt leülni melléd a padra és magyarázta, hogy nem így, hanem úgy. Engem egyébként nem érdekelt a tanulás.

Mennyire meghatározó a középiskola az ember életében...

Nagyon. Én olyan örömmel megyek osztálytalálkozókra! Sajnos idén már két osztálytársunkat eltemettük. Május 19-én, Ivó napján van az érettségi találkozónk, most már csak heten leszünk, huszonnégyből heten. Az osztályfőnökünk még él, nyolcvannyolc éves.

Az iskola után merre vitt az utad?

Az atyai szigor elrendelte, hogy a Kunfehértói Állami Gazdaságba kellett mennem szerelőnek.

A szüleid akkor még Kéleshalmán laktak?

Igen. Elmentem Kunfehértóra, ahol úgy fogadtak, hogy na, itt az új kis mérnök. Próbára tettek elég keményen, de szerencsémre nem tudtak megfogni. Úgy álltam hozzá, hogy ha nem tudtam, akkor azonnal megnéztem a könyvekben, hogy hogyan kell csinálni. Olyan munkákat adtak nekem, amihez a négy év alatt közöm nem volt. Folyamatosan teszteltek, próbáltak. A műhelyfőnök odajött egy hónap után és azt mondta, hogy beférek a csapatba. Aztán rögtön megkaptam a behívót és elmentem két évre Marcaliba katonának.

Ott harckocsizók voltak?

Nem, tüzerek. A katonaság után visszamentem Kunfehértóra és valami iszonyat mennyiségű pénzt kerestem. Ezerhatvan forint fizetést kaptam egy hónapban, ez abban az időben nagyon jónak számított. Munkásszálláson laktam, és ha volt túlóra vagy tönkre ment egy traktor, akkor azt mondták a többiek: „Maradj már itt, neked mindegy, hogy a munkásszálláson vagy, vagy itt.”

Engem viszont eléggé mellbe vágott az, hogy két gulyásgyerekkel laktam, nem volt meg a nyolc általánosuk sem, és évenként felvettek hét-nyolcezer tejpénzt a fizetésük mellett. A havi járandóságuk körülbelül annyi volt, mint az enyém, plusz kaptak még ennyi pénzt. Bejöttek Bajára, bevásároltak: nejloning, lakkcipő. Kérdeztem tőlük: „Mi van, rátok szakadt a bank?” Erre azt mondták: „Nem, megkaptuk a tejpénzt!”. Benéztünk a víz-ügyhöz is, ki volt írva, hogy vesznek fel gépkezelőt. Nagyon jó kereseti lehetőség volt ott.

Akkor azt gondoltam, ez így nem mehet tovább, lépni kell, hisz' huszonegy éves elmúltam. Kértem egy nap szabadságot, felültem a motorra és lejöttem Bajára. Ez valamikor november elején lehetett. Akkor Kákonyi Laci bácsi volt az üzemvezető, a gépészet a Bajcsy-Zsilinszky utcában volt. Elmondtam neki ki vagyok, és hogy gépkezelő szeretnék lenni. „Mire akarok kerülni?” – kérdezte. „Amelyiken a legtöbbet fizetnek” – válaszoltam. Abban az időben csak a pénz számított. Édesapám akkor már nem élt, anyám a nyugdíjából pótolgatta ki a fizetésem. Már udvaroltam a feleségemnek, lépni kellett valamerre. „Kotrón”- mondta Kákonyi Laci bácsi. „Mikor tud kezdeni?” „December elsején.”

Felmentem a munkaügyre, ott elkészítették a szerződést, amelyben 5 forint 60 fillér órabér állt. Kiléptem az ajtón, Bubu szólt, hogy jöjjön vissza. Megállt bennem az ütő. Visszamentem, Kákonyi főnök áthúzta és kijavította 7,50-re. Akkor madarat lehetett volna velem fogatni.

December 2-án Akasztó fölött az V. csatornát kotorta a KB21 kotró, Vados Attila volt akkor a főgépész, Petrity Rudolf volt az üzemelésvezető. A bátyám vitt ki, teljes menetfelszerelésben, hatalmas hóban. A főúttól 1 km-re állt a lakókocsi a birkahodály mellett, a kotrók még 2 km-rel feljebb Állampuszta felé.

A lakókocsiban a felső ágyat kaptam meg, olajkályhával fűtöttek, kb. 46 fok volt bent. Hát ez is felért egy próbatétellel. Reggel 4-kor bejött a kotrómester, Szilágyi Sanyi, mentünk dolgozni. Gyalogoltunk két kilométert a hóban, feltörtük a jeget, felöntöttük vízzel a gépet, beindítottuk és mentünk. 11-12 óráig dolgoztunk, majd jött a váltás másnap reggelig. És ez így ment.

Majd eljöttünk haza, közben akkora hó esett, hogy nem tudtunk visszamenni. Ez 1969 decemberében történt. November 17-18-a környékén leesett a hó és onnantól kezdve katasztrófa volt. Emlékeim szerint ez volt az egyik leghosszabb és legnagyobb tél.

Megjött a tavasz és a belvíz. Engem áttettek Madarasra, hogy valamit csináljunk, mert tengernyi víz állt a földeken. Dolgoztunk, majd elsüllyedtünk a 21 tonnás géppel. Onnan Tázlára kerültem, ott is átázott a felső 70 cm réteg, mindenki elsüllyedt, majd matracfás módszerrel kotortunk.

Hogy visszatérjek az anyagiakra, hazavittem a havi fizetésemet, anyám, aki akkor már 43 éve tanított azt mondta: „Fiam ezt nem szabad elkölteni, mert vissza kell fizetni. Nem létezik, hogy ennyit kerestél. Ezt egy idő után vissza fogják kérni.”

Májusban a Vados Attila behivatott az irodába. Majd Fumacs Sanyi bácsival, aki eszköznyilvántartó volt, kimentünk az udvarra és ott állt egy vadonatúj gumikerekes, tolólapos MTZ árokásó gép és azt mondta, vegyem át. Ezen a gépen dolgoztam öt évet. Bács-megyében ez az egy gép létezett.

De ezzel már nem csatornán kellett dolgozni?

Nem, kihelyeztek Palatinszki Laci bácsihoz az I-es géphez és mindig máshová mentünk. Például a Soltszentimrei gátórház udvarán kellett terepet rendezni, Burjánpuszta akkor épült, oda rendszeresen jártam fel dolgozni, homokot raktam a kunszentmiklósi bányában, a Homorúdi gátórháznál tereprendezés, az igazgatói lakás is akkor épült.

Kákonyi László
(1978)

Elkezdődött a hartai öntözőfűrt építése 1971-ben, ez nagy munka volt. Akkor már szerettem volna megházasodni. Palatinszki Laci bácsi behívott és azt mondta: „Úgy hallottam, hogy maga meg akar nősülni. Ha május elsejéig ezt megteszi, akkor én a feleségének három évig adok munkát.” Mondtam neki: „Vegye úgy, hogy nős vagyok!” Erre én május elsején megnősültem. Feleségem pedig május 3-án reggel a vízügynél munkába állt.

Közben sokféle dolgoztam, nagyon jó társaság volt a Főépen, de a szeremlei, a dusnoki brigád is jó csapat volt. Jó volt dolgozni a Palatinszki Laci bácsival. Nagyon sokszor kijött a munkaterületre. Volt olyan alkalom, hogy hétfőn reggel azt mondta: „Emberek, ha szerda estig végeznek, akkor mindenki elmehet haza.” Persze, hogy dolgoztunk, senki sem sumákolta el, végezte a dolgát, nem várt a másokra. Mindenki egyet akart.

1975 februárjában ismét üzentek, hogy jelenjek meg a Kákonyi főnöknél. Mindig csináltunk egy kis disznóságot: almát vagy szőlőt csentünk, este fácánoztunk vagy halásztunk. Megjelentem. Azt kérdezte: „Összepakolta a cuccát a lakókocsiba?” „Össze. Miért ki vagyok rúgva?” „Dehogy, Vados Attila elmegy, maga lesz helyette a főgépész” – közölte.

Közben beiratkoztam a Tóth Kálmánba, az érettségim már megvolt, a technikus minősítőre jártam 1975-ben. Kákonyi főnök azt mondta: „Magára már annyit költött az állam, ne gépkezelősködjön itt, hanem jöjjön be főnöknek!” 1975-től 1989-ig földgépesek voltunk. Nagy gépparkot tartottunk fenn 16 kotróval és 40 kotróssal.

Lejegyezte:

Rózsa Gyöngyvér | kiemelt funkcionális referens, IJO

“

Magára már
annyit költött
az állam, ne
gépkezelősködjön
itt, hanem jöjjön
be főnöknek!

”

Harta D öntözőtelep, szivattyúház építés
(1972)

2023. évi beszámoló az oktatásról, továbbképzésről

Az életpálya modell részeként a 2018. január 1-től bevezetett kötelező továbbképzés első négy éve 2021. december 31-ig tartott. 2023. évben a második ciklust kezdők aránya a továbbképzésre kötelezettekhez viszonyítva év elején 68% volt, ugyanez az arány év végén 73%. Elmondható, hogy az érintettek több mint a fele már második ciklusát tölti, amely jelentősen megnehezíti a képzések tervezését, mivel a már elvégzett képzések ismételt elvégzésével továbbképzési pont nem szerezhető. A továbbképzésre kötelezettek létszámát 2022. és 2023. évekre vonatkozóan vizsgálva megállapítható, hogy a 2023. évben jelentős volt a fluktuáció. Az évközben kezdődő jogviszonyok esetén a próbaidők sok esetben 2024. évben járnak le. Ezen esetekben a továbbképzési ciklusok 2024. január 1-ét követően kezdődnek, így nem jelennek meg a 2023. évi záró állományi adatokban. Az előzőeket figyelembe véve összeségében elmondható, hogy az évek között jelentős mértékben nem változott a továbbképzésre kötelezettek létszáma. (1. táblázat)

	2023.01.01-én			2023.12.31-én		
	Összesen	Szünetelők	Szün. nélkül	Összesen	Szünetelők	Szün. nélkül
Összesen	250	13	237	233	16	217
Vezető	14	0	14	13	0	13
Felsőfokú	72	8	64	68	9	59
Középfokú	88	5	83	86	6	80
Alapfokú	76	0	76	66	1	65

1. táblázat

Továbbképzésre kötelezettek létszáma a 2023. évben

A 2023. évben igazgatóságunk a továbbképzési kínálat bővítése érdekében – az előző évekhez hasonlóan – három továbbképzési programot nyújtott be nyilvántartásba vételre. Ezek elsősorban az alap- és középfokú végzettséget igénylő munkakört betöltők részére szervezhetőek, de a „Környezettudatos és energiahatékonysági szemléletformálás” című képzésbe bevonásra kerültek a felsőfokú végzettséget igénylő, illetve a vezető munkakört betöltő közalkalmazottak is. Az új továbbképzési programok alapján az év folyamán több alkalommal is megvalósultak a továbbképzések.

A belső képzések többségében jelenléti formában, a többi képzéstípus többségében online formában valósult meg. Belső képzésként két-két alkalommal került megvalósításra jelenléti formában a „Gát- és csatornaőrök elméleti és gyakorlati képzése”, valamint az „Erdőművelési feladatok, erdővédelmi módszerek” című képzés. A központi képzésként nyilvántartásba vett képzések – „Térinformatikai ismeretek haladóknak” és „Környezettudatos és energiahatékonysági szemléletformálás” – igazgatósági szervezésben, igazgatósági helyszíneken saját oktatók részvételével kerültek lebonyolításra. Vezetői továbbképzés az idei évben kizárólag e-learning-formában valósult meg.

A Karcagi Gábor Árvízvédelmi Gyakorló pályán 2023. év során az igazgatóság dolgozói összesen öt alkalommal vettek részt a „Töltéskoronát meghaladó árvizek elleni védekezési módszerek”, valamint az „Árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek” című képzésekhez kapcsolódóan oktatói felkészítésen, örszemélyzetként, illetve műszaki irányítóként, valamint hidrometeorológiai mérések és a vizek mennyiségi mérésének gyakorlata, továbbá a vízkárelhárítás során alkalmazott szivattyúk és vonalvilágítás telepítése, kezelése és üzemeltetése témákkal kapcsolatosan.

Az előzőeken túl a 2023. május 3. és 2023. június 2. közötti időszakban 4 képzési tematika alapján összesen 10 alkalommal került megtartásra jelenléti képzés igazgatósági helyszíneken. Ezzel párhuzamosan 2023. április 11. és 2023. december 8. között négy időszakban e-learning-képzések keretében bővíthették tudásukat az igazgatóság továbbképzésre kötelezettjei összesen 68 alkalommal. Az átvett képzések is egyre nagyobb arányban e-learning-formában valósulnak meg.

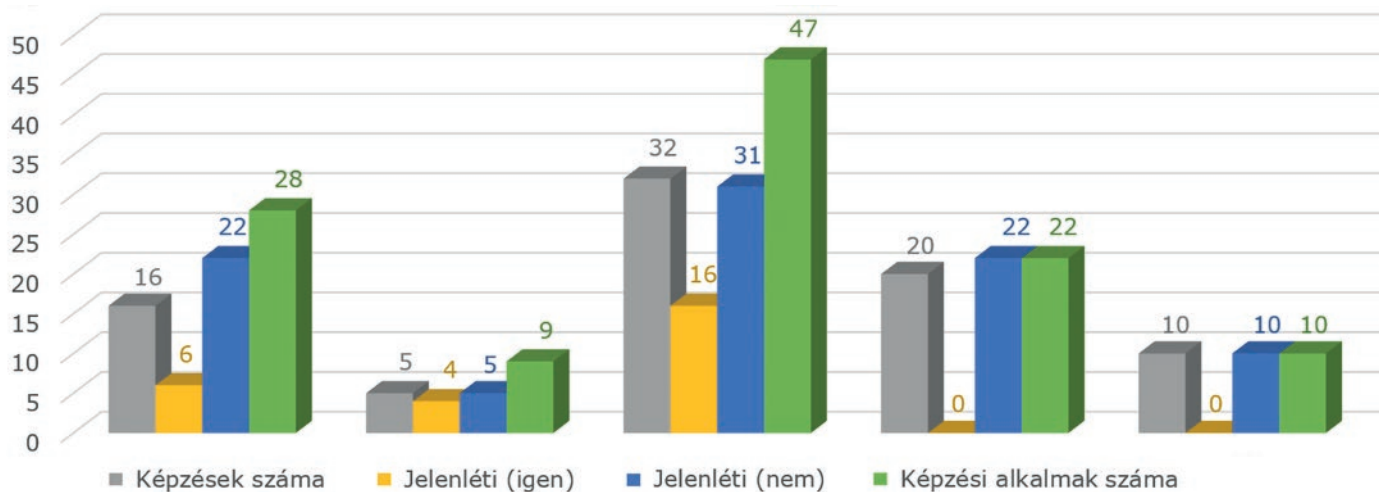
A képernyős munkakörben dolgozók az IT biztonság tudatossági továbbképzési kötelezettségüket 2023. évben kettő e-learning továbbképzési program alapján teljesítették.

Évről-évre egyre nagyobb az érdeklődés a jelenléti képzéseken belül az aktívabb jelenlétet igénylő gyakorlati képzések iránt, ezért a továbbképzések tervezésénél igyekszünk az ilyen képzéseket előtérbe helyezni. 2023. évben is minden esetben a képzési tematikákban meghatározott végzettséggel, szakmai tapasztalattal rendelkező kollégáink tartották az oktatásokat. (2. táblázat)

Képzés típusa	Részvevők munkaköre	Végzettek száma (fő)	Képzések száma (db)	Jelenléti (igen)	Jelenléti (nem)	Képzési alkalmak száma	Végrehajtott / Elrendelő
Átvett	Alap-, közép-, felső-, vezető	37	16	6	22	28	más jogsz.
Belső	Alap-, közép-	70	5	4	5	9	vízíg. ig.
Központi	Alap-, közép-, felső-, vezető	455	32	16	31	47	vízíg. ig.
	Ebből főigazgató által elrendelt	226	2	0	8	8	főig.
Minősített	Felső-, vezető	45	20	0	22	22	NKE
	Ebből főigazgató által elrendelt	0	0	0	0	0	főig.
Vezetői	Vezető	18	10	0	10	10	NKE
	Összesen	625	83	26	90	116	

2. táblázat

Elvégzett képzések megoszlása a 2023. évben

Az év folyamán az OVF Oktatási Osztálya egy alkalommal a Karcagi Gábor Árvízvédelmi Gyakorló pályán ellenőrizte az „Árvízi jelenségek elleni védekezési módszerek műszaki irányítók részére” megnevezésű továbbképzés lebonyolítását. További két alkalommal bajai helyszíneken tartottak ellenőrzést a „Térinformatikai ismeretek haladóknak” és a „Környezettudatos és energiahatékonysági szemléletformálás” képzések kapcsán.

2023. november hónapban a „Töltéskoronát meghaladó árvizek elleni védekezési módszerek örszemélyzet részére”, az „Erdőművelési feladatok, erdővédelmi módszerek” és a „Térinformatikai ismeretek haladóknak” megnevezésű továbbképzések utólagos dokumentációs ellenőrzésére került sor. Az ellenőrzésekről készült jegyzőkönyvek szabálytalanságot nem állapítottak meg, további intézkedésre nem volt szükség.

Összességében megállapítható, hogy az igazgatóság dolgozói sikeresen teljesítették a jogszabályban előírt kötelezettségeiket, illetve az igazgatósági elvárásokat. A továbbképzési tervek az év során a fo-

Ilyamatosan bővülő képzési kínálatnak megfelelően módosításra kerültek, így az év végéig valamennyi közalkalmazott teljesíteni tudta a jogszabály által előírt minimális 15%-on felül az igazgatósági szinten elvártakat is. (3. táblázat)

	100%-ig	101-120% között	121-150% között	151-200% között	201-250% között	250% felett	Összesen
Alap	1	30	0	3	4	27	78
Közép	5	18	17	23	3	14	80
Felső	5	3	11	12	16	12	59
Vezető	0	3	3	2	5	0	13
Összesen	11	54	31	40	28	53	217

3. táblázat

Továbbképzésre kötelezetteknek előírt és teljesített továbbképzési pontok aránya a 2023. évben

A 2023. január 1-jén igazgatóságunk támogatásával öt fő közalkalmazott iskolarendszerű, egy fő közalkalmazott iskolarendszeren kívüli képzése volt folyamatban. Év közben egy fő jogviszonya megszűnt. 2023-ban két fő befejezte tanulmányait, diplomát szerzett az NKE Víz tudományi Karán építőmérnökként, ill. az NKE Rendészettudományi Karán kritikuszinfrastruktúra-védelmi biztonsági összekötő személyként. Évközben további egy fő kezdte meg tanulmányait középfokú iskolarendszerű képzés keretében, melynek elvégzése jelenleg is folyamatban van. Az év során további hat fő felsőfokú iskolarendszerű képzését támogatta igazgatóságunk, melyből egy fő jogviszonya időközben megszűnt. 2023. év végén az igazgatóság támogatásával 9 fő közalkalmazott képzése van folyamatban építőmérnök, környezetmérnök, földmérő, földrendező mérnök, talajtani szakmérnök, munkajogi szakjogász, vízügyi munkatárs, mérlegképes könyvelő végzettségek, szakképzettségek megszerzése érdekében.

Az év során a tanulmányi szerződés keretében támogatott képzéseken kívül az igazgatóság dolgozói tűzvédelmi szakvizsgát tettek, GKI vezetői jogosítványt, gépkezelői – járműre szerelt daru, lánctalpas kotró, híddaru, futódaru – jogosítványt, fakitermelő szakképesítést, úszómunkagép-vezető képesítést szereztek, munkavédelmi képviselő és ADR-képzésen, valamint hajós szolgálati könyv megszerzéséhez szükséges Biztonsági Alapképzésen vettek részt.

A fentiekén túl a 2023. évben is az igazgatóság dolgozói részt vettek a Magyar Mérnöki Kamara által szervezett kötelező és egyéb továbbképzéseken, valamint a regisztrált mérlegképes könyvelők is teljesítették az éves kötelező továbbképzéseket.

2023. évben hat fő hallgató teljesítette szakmai gyakorlatát igazgatóságunknál az igazgatóságunk és a Nemzeti Közszolgálati Egyetem, a Dunaújvárosi Egyetem, valamint a Szegedi Tudományegyetem által aláírt szerződések alapján.

A kötelező továbbképzési rendszer keretében elvégzésre kerülő képzések esetében igyekeztünk mindenkinek a munkaköréhez leginkább igazodó, a dolgozók valódi fejlődését adó képzésekkel támogatni az igazgatóság továbbképzésre kötelezettjeit. Évről évre elégedettebbek a munkatársak az elvégzendő képzésekkel kapcsolatosan, ezt mutatják a dolgozók által kitöltött képzésekre vonatkozó elégedettségi kérdőívek eredményei is.

Az évek folyamán az OVF Oktatási Osztálya által végzett ellenőrzések egyetlen esetben sem állapítottak meg eltérést sem a helyszíneken tartott, sem az iratok utólagos ellenőrzése során.

Igazgatóságunk nagy hangsúlyt fordít a képzett munkaerőre, ezért minden évben több közalkalmazott részesül igazgatósági támogatásban tanulmányai folytatásához akár közép- vagy felsőoktatási, akár tanfolyami, továbbképzési szinten.

Igazgatóságunk számára fontos az utánpótlás, egyetemi tanulmányokhoz kapcsolódó szakmai gyakorlati hely biztosításával igyekszünk ehhez hozzájárulni.

Előző évekhez hasonlóan az idej és elkövetkezendő években próbálunk mindent megtenni az oktatás színvonalának megtartásához, emeléséhez.

Elismerés nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, Láng István úr nemzeti ünnepünk, március 15-e alkalmából kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismeréséül Heteyi Balázs informatikai osztályvezetőt Főigazgatói oklevélben részesítette, amelyet március 18-án Budapesten vett át az Országos Vízügyi Főigazgatóságon.

Kollegánk elismeréséhez szívből gratulálunk!

Heteyi Balázs informatikus mérnök diplomát szerzett, 2013-tól igazgatóságunk munkatársa, az informatikai osztály vezetője. Fő feladata az igazgatóság informatikai és hírközlési rendszere problémamentes működtetésének biztosítása. Rendszergazdája az igazgatóság szervereinek, a hozzá tartozó informatikai hálózatnak. Vezetése alatt mindvégig az igazgatóság informatikai- és hírközlési rendszerének folyamatos korszerűsítésén és megbízhatóságának javításán munkálkodott. Egy évtizednyi munka eredményeként lecserélődött a teljes kliens- és szerveroldali eszközpark, kiépítésre került egy megbízható, több telephelyes hálózat.

Szoftverfejlesztői tapasztalatával aktív résztvételt vállalt az igazgatósági, de adott esetben az ágazati szintű fejlesztésekben is. Többek között az igazgatóság KITŰZŐ IV hajójára készített saját fejlesztésű programot, amely a mederfelmérésben segíti a szakági osztályok tevékenységét. A VIZGEO-projekt keretében pedig a VÁM (Vízrajzi Állomás és Mérőeszköz Nyilvántartó) alkalmazás elkészítésével járult hozzá a vízügyi ágazat munkájának segítéséhez.

2023-ban elkészítette az eKN (Elektronikus Kitűzési Napló) megnevezésű alkalmazást, jelenleg tesztelési fázisban, mely a hajózási és hajóútfenntartó tevékenység dokumentálásában kiemelkedően nagy fejlesztésnek számít, szerver-kliensoldali kapcsolattal gyorsítva fel az adatáramlás folyamatát, kiváltva a papír alapú naplózást.

Munkavégzését magas színvonalú szaktudás, pontosság és megbízhatóság jellemzi.

Fotó: Romet Róbert / OVF

Miniszteri elismerés Víz Világnap alkalmából

Dr. Pintér Sándor belügyminiszter eredményes szakmai tevékenysége elismerésül Veréb Dávid kiemelt műszaki referens részére MINISZTERI ELISMERŐ OKLEVELET adományozott.

Kollegánk elismeréséhez szívből gratulálunk, munkájához további sikereket és jó egészséget kívánunk!

Veréb Dávid 2012. szeptemberétől az Árvízvédelmi és Folyógazdálkodási Osztály munkatársa. Építőmérnöki diplomája mellé egyetemi végzettséget, okleveles infrastruktúra-építőmérnöki szakképzettséget szerzett a Széchenyi István Egyetem mesterképzési szakán. Sokoldalú, munkájára rendkívül igényes kollega, aki folyamatosan keresi az új szakmai feladatokat és kihívásokat. Szakmai feladatai közül kiemelkedik a védelmi szervezet létrehozásában való közreműködés, az árvízvédelmi és lokalizációs tervek elkészítése, a védekezés műszaki feladatainak helyi szintű szakmai irányítása, területi szervezése, a védekezésre kötelezettek védekezési tevékenységének összehangolása, az oktatási és védekezési gyakorlatok szervezése és végrehajtása, a védekezési technológiák fejlesztésében való közreműködés, az árvízvédelmi létesítmények fenntartásával kapcsolatos teendők ellátása: műszaki és pénzügyi tervezés, folyamatos felügyelet, a karbantartási feladatok ellenőrzése, elektronikus belvízi hajózási térképek elkészítése, nagyvízi mederkezeléssel kapcsolatos és medermorfológiai monitoring feladatok ellátása. Több pályázat sikeres végrehajtásában közreműködött műszaki munkatársként, illetve titkári szerepet betöltve, mint például a „Deák Ferenc-zsilip rekonstrukciója”, és a „Danube Wild Island Habitat Corridor”. Eredményes munkavégzésével elősegíti a hazai és nemzetközi szintű szakmai projektek előmenetelét. Megbízható munkaező, munkatársai számára bármikor készséggel nyújt segítséget. A Vízügy iránt rendkívül elkötelezett, jó példát mutat az Igazgatóságra újonnan érkező kollegái számára.

Fotó: Fülöp Máté / ORFK

Főigazgatói elismerések a Víz Világnapja alkalmából

Az Országos Vízügyi Főigazgatóság főigazgatója, Láng István úr a Víz Világnapja alkalmából kiemelkedő és példamutató szakmai munkája elismerésül Kerdine Mahdi árvízvédelmi referenst Mosonyi Emil-díjban, Mészáros Endre kiemelt műszaki referenst Főigazgatói tárgyjutalomban részesítette.

Kerdine Mahdi vízépítő szakmérnök 1987 óta dolgozik igazgatóságunkon. A munkája során nagy tapasztalatra tett szert a vízépítés és a mélyépítés területén. Idegennyelvi ismereteit is felhasználva, szakmai tudását folyamatosan gyarapítja a megjelenő új technológiákra vonatkozó ismeretek megszerzésével és azok gyakorlatban való alkalmazási lehetőségeinek a feltárásával. Elméleti ismereteit kiválóan alkalmazza az árvíz elleni védekezések során, ahol szakmai felkészültségén túlmenően jó szervezőképességének előnyeit is hasznosítani tudja. Műszaki irányítóként részt vett többek között a 2006-os tiszai, a 2010-es Sajó-völgyi és a 2013-as dunai rendkívüli árvizek elleni védekezésekben.

Az igazgatóság vízkárelhárítási létesítményeit érintő fejlesztési munkák során jelentős mértékben hozzájárul a kivitelezés megfelelő műszaki színvonalának biztosításához az ellenőrzések során tett érdemi észrevételeivel. Az általa rendszeresen végzett vízügyi műszaki szakfelüyeleti tevékenysége során nagy hatékonysággal tárja fel a vízilétesítmények, műtárgyak kivitelezéséhez kapcsolódó hibákat és javaslatot tesz azok kijavítására. A Deák Ferenc-zsilip nagyműtárgy

rekonstrukciójához kapcsolódóan végzett alapos műszaki szakfelüyeleti tevékenységével kiemelkedő részt vállalt abban, hogy a megvalósuló felújítások eredményeképp az árvízvédelmi biztonság érdemben javulhasson a Margitta-szigeti árvízvédelmi öblözetben.

Felelősségtudatosan végzett munkája, nagy teherbírása, kiváló helyismerete, alapos szakmai felkészültsége példaértékű. Mindennapi munkája során képességeit teljes mértékben a vízügy szolgálatába állítja.

Mészáros Endre okleveles erdőmérnök, 2017 óta erősíti a bajai vízügy csapatát. Fő feladata az igazgatóság erdőgazdálkodói tevékenysége szakszerűségének biztosítása, az erdőrészteket és fásításokat érintő ügyek koordinálása. A hivatali ügyintézés mellett lelkesen részt vesz a terepi munkavégzésben is. A helyszínen ellenőrzi az ültetési, erdőszítési munkálatok, ápolási feladatok elvégzését. Folyamatosan iránymutatással, szakmai segítséggel látja el kollegáit az éppen aktuális erdőművelési teendőkkel kapcsolatban.

Munkája iránt végtelenül elhivatott. Szakmai fejlődése érdekében továbbképzéseken vesz részt, s az így megszerzett tudást az erdőtervezés, valamint az általa tartott belső képzések során kamatoztatja. Munkája mellett jelenleg a Soproni Egyetem

talajtani szakmérnöki képzésének hallgatója. Munkáját felelősségteljesen végzi, a természeti értékek megőrzésére kiemelt figyelmet fordít.

Szarvas Pongrác: Gemenc. Ártéri erdő a sárközi Duna-völgyben

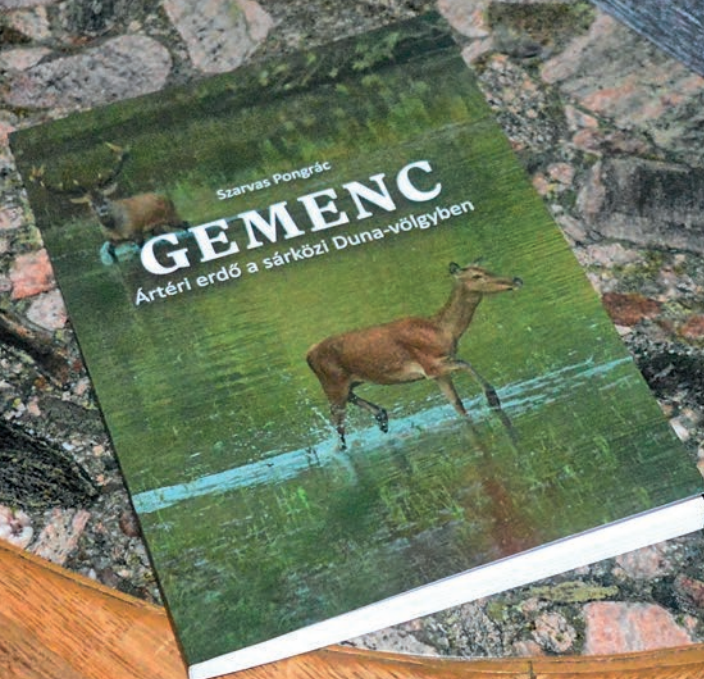
2022 vége felé látott napvilágot Szarvas Pongrác: Gemenc. Ártéri erdő a sárközi Duna-völgyben című könyve. A bajai születésű szerző jól ismeri a címbéli tájat. Már gyermekkorából is számos emlék fűzte hozzá, majd 1988-tól az itt működő erdőgazdaságnál természetvédelmi őrként helyezkedett el, így azóta már a hivatása is ide köti. 2007 óta a Gemenc Zrt. pörbölyi Ökoturisztikai Központjában dolgozik, ahol a nagyközönség számára madarászként, túravezetőként, kisvasutasként is alkalma van bemutatni e természeti tájegység értékeit. Személyes élményeit, ismereteit osztja meg most a leendő olvasókkal is, remélve, hogy a kiadvány hozzájárul a Gemenc megóvásához, és kedvet csinál néhány kiránduláshoz. A több mint százoldalas könyvecskét a térképeken, fotókon kívül a szerző saját kezű, művészi színvonalú, majd félszáz grafikája teszi egyedivé. A mű kötődik az ADUVIZIG-hez is, amely a terület éltető vizeinek „gazdája” és az itt található vízilétesítmények (zsilipek, szivattyútelepek, gátórházak) kezelője. A köszöntőt a Kalocsai Főegyházmegyei Levéltár vezetője, dr. Lakatos Andor írta, aki a környékbeli egykori legnagyobb földbirtokos, az érseki uradalom dokumentumainak őrzőjeként maga is segítette a kiadvány létrejöttét. Az őáltala Vörösmarty Mihálytól idézett sorokkal ajánljuk mi is e könyvet:

A természet örök
könyvét forgatni
ne szünjél:
Benne az istennek
képe leírva vagyon.

Dr. Petz Gábor | osztályvezető, IJO

VÍZÜGYES CSALÁDI Májális

2024. május 1. 9.00-13.00

Baja, Petőfi-sziget

9.30-10.30

LUFIHAJTOGATÁS

10.45-11.30

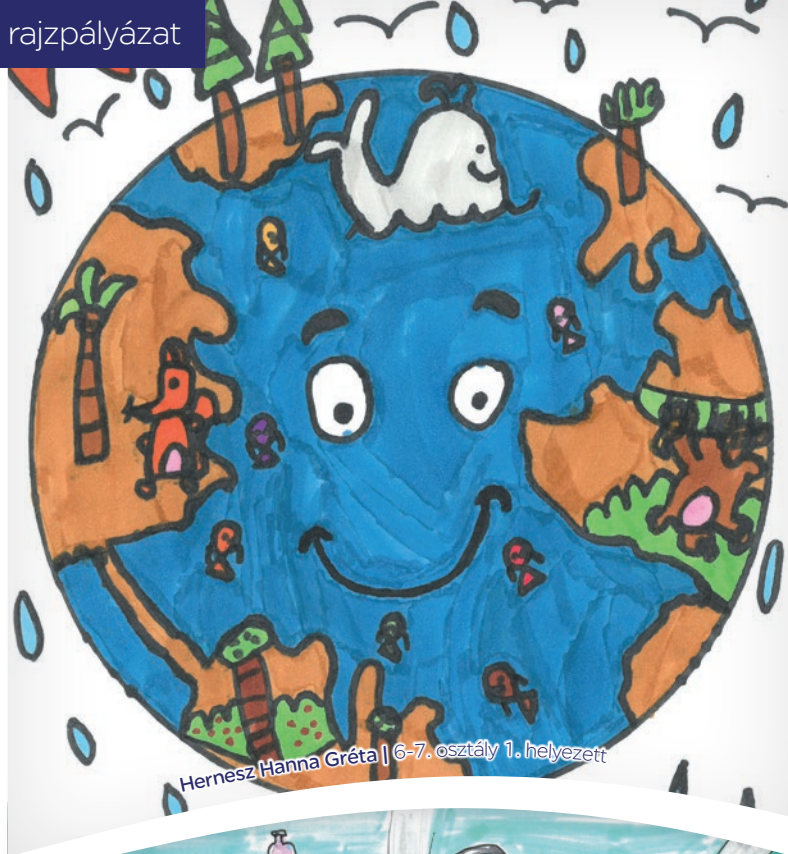
FELHŐTÁNC EGYÜTTES GYERMEKMŰSORA

VIRSLI ÜDÍTŐ SÖR ZENE CSOCSÓ PINGPONGASZTAL

A rendezvényen történő részvétel regisztrációhoz kötött. A rendezvényen a közalkalmazottak és közvetlen családtagjaik (férj/feleség/élettárs és gyermek/unoka) részére biztosítjuk az ellátást. Jelentkezés az osztályadminisztrátornál vagy irodavezetőnél 2024. április 5-ig.

Facsó Boróka Bejke | 4-5 évesek 1. helyezett

Hernesz Hanna Gréta | 6-7. osztály 1. helyezett

Kasza Kira | 1-2. osztály 1. helyezett

Simon Nóra | 3-4. osztály 1. helyezett

ALSÓ-DUNA-VÖLGYI
VÍZÜGYI IGAZGATÓSÁG

📍 6500 Baja, Széchenyi u. 2/c.

☎ +36 79 525 100

🌐 www.aduvizig.hu

IMPRESSZUM

Felelős kiadó: Telkes Róbert

Kiadó: Alsó-Duna-völgyi Vízügyi Igazgatóság

Szerkesztő: Mándity Milán, Dr. Petz Gábor, Rózsa Gyöngyvér

Korrektor: Dr. Petz Gábor

Tördelő: Heberling Roland

Címlapfotó: Rózsa Gyöngyvér

